

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Observatori
de l'Estudiant

Informe Executiu

**Enquesta de Condicions de Vida i
Participació dels estudiants Universitaris.**

ECoVIPEU-UB

Autors/as	<p>Angels Alegre</p> <p>Observatori de l'Estudiant</p> <p>Daniel Bernal</p> <p><i>Observatori de l'Estudiant</i></p> <p>Andreu Mumbrú</p> <p><i>Observatori de l'Estudiant.</i></p>
Edició	<p>Observatori de l'Estudiant</p> <p>Vicerectorat de Política Acadèmica, Estudiants i Qualitat</p>
Fecha edició	Octubre 2016

Índex

- I. Introducció.
- II. Presentació de resultats.
 - 1. Dades sociodemogràfiques
 - 1.1 Perfil demogràfic.
 - 1.2 Capital educatiu i econòmic.
 - 2. Accés a la educació universitària.
 - 2.1 Estudis actuals.
 - 2.2 Ruta d'accés.
 - 2.3 Elecció de carrera i coneixements previs.
 - 3. Practiques i hàbits d'estudi.
 - 3.1 Règims de dedicació.
 - 3.2 Practiques d'estudi.
 - 3.3 Assistència a classe.
 - 4. Els estils de vida.
 - 4.1 Allotjament i despeses.
 - 4.2 Activitats de participació cultural i social.
 - 5. Valoració de l'experiència universitària.
 - 5.1 Valoració de les activitats acadèmiques.
 - 5.2 Contribució al desenvolupament personal.
- III. Conclusions.
- IV. Bibliografia.

I. Introducció.

L'Informe del Perfil Acadèmic i Social dels Estudiants de la Universitat de Barcelona s'ha d'entendre dins del marc del projecte ECoViPEU (Encuesta de Condiciones de Vida i Participación de los Estudiantes Universitarios). La ECoViPEU, pel seu costat, s'inscriu dins de la convocatòria de concurrència competitiva del Programa d'Estudis i Anàlisis del Ministeri d'Educació (Orden EDU/1372/2010, de 20 de mayo), que en el seu primer article (B, 1), proposa com a tema específic d'estudi "el perfil i condicions acadèmiques i socials de la vida dels estudiants universitaris espanyols". L'objectiu central d'aquest projecte, tal i com consta en el seu informe, consisteix a establir les bases necessàries pel desenvolupament d'un Observatori de la Vida i Participació dels Estudiants Universitaris a Espanya, homòleg als ja existents a països com França o Canada, que faciliti l'obtenció d'informació sistemàtica per a informar les polítiques universitàries. Ara bé, aquest objectiu general es defineix mitjançant objectius específics i actuacions determinades.

Com el mateix informe del projecte ECoViPEU (2010) explica, aquest, se subdivideix en tres objectius mútuament complementaris. En primer lloc, pretén generar informació sistemàtica sobre les condicions de vida i participació dels estudiants universitaris per tal de conèixer el seu perfil, condicions acadèmiques i socials, les seves vinculacions amb l'ofici d'estudiar i diversos aspectes relacionats amb la participació en la vida universitària. En segon lloc, divulgar i donar a conèixer els resultats obtinguts per tal que les administracions i les universitats puguin desenvolupar les seves polítiques a partir de resultats empírics. En tercer lloc, fomentar la creació d'una xarxa estable d'investigació a prop dels perfils i condicions de vida i participació dels estudiants. Més concretament, aquests objectius és materialitzant mitjançant actuacions diverses entre les quals destaquem:

1. Aprofundir en l'anàlisi de la informació que proporciona Eurostudent España 2010 i, en concret, realitzar un anàlisi, en perspectiva comparada, de les dades del 2010.
2. Elaborar un qüestionari específic de condicions de vida i participació dels estudiants universitaris a Espanya, seguint el model de l'OVE francès i el canadenc se (National Survey for Student Engagement), i fer el successiu treball de camp.

3. Crear un fitxer de dades o base de dades amb els resultats d'aquesta primera enquesta per facilitar la realització periòdica de la mateixa i la seva anàlisi multidimensional.

Ara bé, d'acord amb aquest mateix informe, per entendre l'origen d'aquest projecte és necessari remuntar-se en el temps més enllà de la mateixa ECoViPEU. En els fòrums de debat a prop del procés de Bolonya es va emfatitzar de forma creixent la importància de la dimensió social de l'EEES i, més concretament, de l'equitat participativa, de la correcció de la desigualtat d'accés, la trajectòria i els resultats a més a més de incentivar una educació universitària inclusiva. És en aquest marc de debat europeu en el qual s'ha de situar el naixement d'ECoViPEU en l'àmbit de l'Estat espanyol. La necessitat d'elaborar un projecte d'investigació amb els objectius anteriorment anomenats, són múltiples dins de l'Estat espanyol. En primer lloc, es troba la constatació que a Espanya no existeix cap instància dedicada a generar informació sistemàtica i objectiva a prop de les condicions de vida dels estudiants universitaris i les seves diverses formes de vinculació amb l'estudi de la població estudiantil universitària, informació fonamental per l'elaboració de bones polítiques per millorar la formació superior. En segon lloc, les raons estan relacionades amb la dinàmica autònoma del sistema universitari espanyol, el creixent procés d'internacionalització de l'educació superior i la necessitat de desenvolupar polítiques d'equitat participativa, en una Europa que requerirà la cooperació de millors recursos humans per fer front les reptes socioeconòmics del futur pròxim.

L'Informe del Perfil Acadèmic i Social dels Estudiants de la Universitat de Barcelona, a l'igual que l'ECoViPEU per al cas espanyol, és una aportació analítica que contribueix a l'aprofundiment del coneixement a prop de la participació i condicions de vida dels estudiants universitaris però posant el focus en la Universitat de Barcelona com a cas d'estudi. Tot i que aquest informe se situa dins de la vessant de l'anàlisi de dades del projecte ECoViPEU, neix dins de l'Observatori d'Estudiants de la Universitat de Barcelona (2012). L'Observatori de l'Estudiant s'ha d'entendre com un escenari de participació dels estudiants, de coneixement de la seva realitat a través d'ells mateixos i d'aprenentatge no formal i col·laboratiu en el qual és potència el desenvolupament integral de competències transversals.

L'Informe del Perfil Acadèmic i Social dels Estudiants de la Universitat de Barcelona posa el focus en el perfil sociodemogràfic, el capital econòmic i educatiu, les rutes d'accés a la universitat, els factors condicionants en el procés de selecció dels estudis, les pràctiques d'estudi, etc. dels estudiants de la universitat de Barcelona. Les dades amb les quals es treballen provenen de l'Enquesta de Condicions de Vida i Participació dels Estudiants Universitaris (ECoViPEU). La submostra de la Universitat de Barcelona esta composta per 635 estudiants. Ara bé, cal assenyalar que per aquesta Universitat, en concret, la mostra no està ben representada. Fonamentalment, es contrasta mitjançant l'anàlisi de la representativitat de les diferents franges d'edat dels estudiants universitaris. **Aquesta mostra senyala que nomes el 2,8% dels estudiants tenen entre 18 i 21 anys, en canvi els alumnes que tenen entre 26 i 29 anys se situarien en un percentatge superior al 15%. Aquesta distorsió amb les diferents representativitats del conjunt d'universitats de l'estat, i el fet que els estudiants d'entre 18 i 21 anys comprenen el perfil majoritari dels estudiants de nou accés a les universitats fan sospitar que aquesta mostra no és representativa.** Tot i la detecció d'aquest problema mostral, es procedeix a fer una anàlisi univariat i bivariat del alumnes seleccionats de la Universitat de Barcelona.

I. Presentació de resultats.

1. Dades sociodemogràfiques de l'alumnat de la UB

1.1. Perfil demogràfic

A aquest primer apartat es presenta el perfil demogràfic de la submostra de l'enquesta ECOVIPEU corresponent als estudiants de la Universitat de Barcelona. En concret analitzarem les dades referides a gènere, l'edat, la situació familiar i la nacionalitat de la població estudiant de la UB.

Gènere: a la part de l'enquesta corresponent a la UB les dones hi tenen una preponderància clara (71,2%), un percentatge major que el del global de l'enquesta ECoVIPEU (61,3%) i que la presència real a les universitats espanyoles (53'6%). Aquesta sobrerrepresentació pot deure's a un biaix en la submostra alhora que s'explica per la major disposició de les dones a participar en estudis i enquestes de resposta voluntària.

“A l'enquesta corresponent a la UB les dones hi tenen una preponderància clara (71,2%), cosa que suposa un biaix respecte ECoVIPEU (61,3%) i la presència real a les universitats espanyoles (53'6%)”

Taula 1. Gènere dels estudiants de la UB:

	Freqüència	Percentatge
Home	179	28,2
Dona	456	71,8
Total	635	100,0

Si ens referim a l'edat del enquestats, veiem que també existeix una desviació respecte la població universitària espanyola, bo i que la gran majoria de la població segueix trobant-se a les franges entre 18 i 25 anys. Mentre que la categoria de fins a 21 anys és

la més freqüent en la població del conjunt de les universitats de l'Estat a la submostra de l'enquesta per a la UB apareix una gran concentració (70,2%) a la franja d'entre 22 i 25 anys i un gran nombre de dades perdudes. Aquest biaix és determinant per a la validesa de gran part de les inferències descriptives i causals que Ariño realitza a la seva memòria pel conjunt de la població universitària de l'Estat, no obstant això, i amb un afany purament descriptiu, hem optat per desgranar les dades i presentar-les amb la intenció futura de contrastar els resultats obtinguts amb una mostra representativa de la UB.

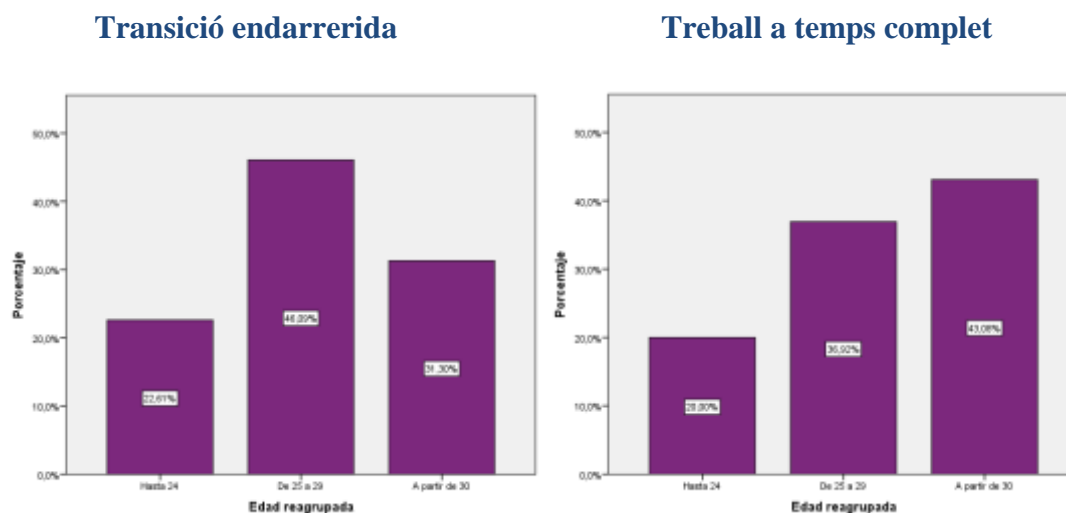
“Mentre que la categoria de fins a 21 anys és la més freqüent en la població del conjunt de les universitats de l'Estat a la submostra de l'enquesta per a la UB apareix una gran concentració (70,2%) a la franja d'entre 22 i 25 anys”

Taula 2. Edat dels estudiants de la UB:

	Freqüència	Percentatge	Percentatge vàlid	INE
Fins a 21 anys	14	2,2	2,8	35,7
De 22 a 25 anys	353	55,6	70,2	31,7
De 26 a 29 anys	75	11,8	14,9	13,3
De 30 a 34 anys	24	3,8	4,8	8'5
De 35 a 39 anys	18	2,8	3,6	4'6
Més de 40 anys	19	3,0	3,8	6'2
Perduts	132	20,8		
Total	635	100,0		

De totes maneres podem observar com l'edat dels universitaris varia notablement si es distingeix entre diferents maneres de formar part del col·lectiu. En especial podem creuar l'edat amb dues altres variables, a saber, el règim de dedicació i la forma d'accés.

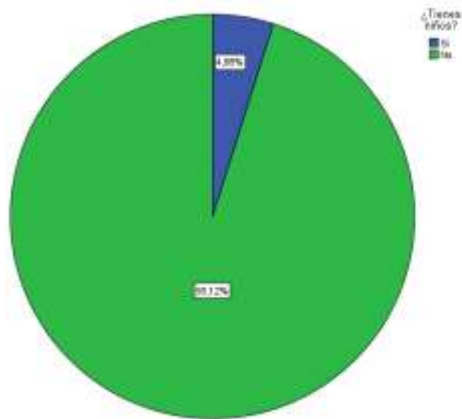
Introduir aquestes variables ens permet observar el perfil d'edat de dos subgrups especials entre la població universitària. Per una banda hi ha els estudiants de **transició endarrerida**, cosa que implica que han transcorregut més de dos anys des que van obtenir la nota d'accés, per altra banda hi ha el grup d'estudiants que participa a la universitat com a **activitat secundària**, ja que alhora que estudia realitza **treball a temps complet**. Es tracta de dos grups que fan augmentar la presència d'estudiants de més edat i provinents de perfils professionals i vitals heterogenis.

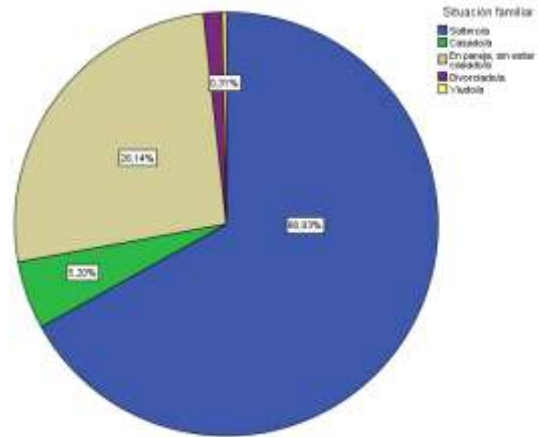
En el cas del grup de transició endarrerida, la mostra de la UB sobrerrepresenta el grup d'entre 25 i 29 anys, mentre que pel subconjunt dels qui treballen a temps complet podem observar que els més joves són proporcionalment més que al conjunt de la mostra ECoVIPEU, cosa que **caldría comprovar si es deu als biaixos esmentats o reflecteix que el conjunt dels estudiants de la UB s'inicien abans al món laboral**.

En un altra ordre de coses, **la situació familiar dels estudiants és molt majoritàriament la solteria (66'9%) i la manca de fills (95'1%)**, no obstant això, i com és d'esperar, aquesta realitat canvia a mesura que la seva edat avança. Es tracta de dades força coherents amb el conjunt estatal on els solters són el 73% de la mostra i el 96% dels enquestats declara no tenir descendència.

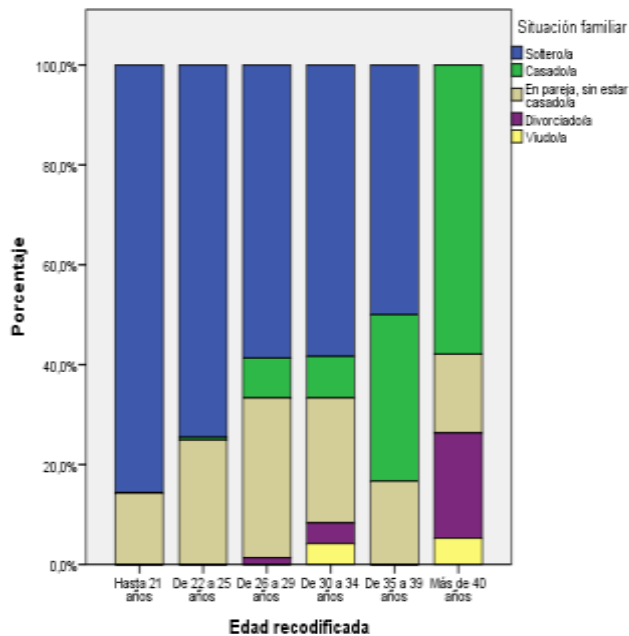
Tenen fills els estudiants?

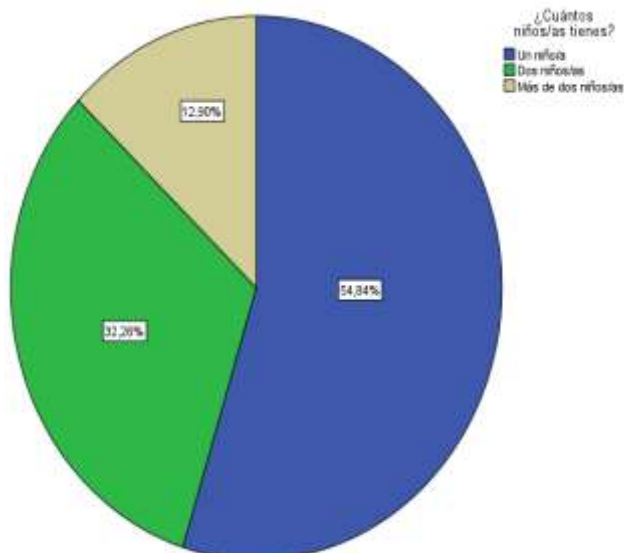
Situació familiar

Edat i situació familiar:

Veiem que fins als quaranta anys la gran majoria d'estudiants són solters mentre que a partir d'aquesta edat el grup majoritari passa a ser el dels casats i pren força el dels divorciats, en el conjunt d'ECoviPEU aquest punt d'inflexió es situa a menor edat, en el grup d'entre 35 i 39 anys, en el que els casats ja són majoria.

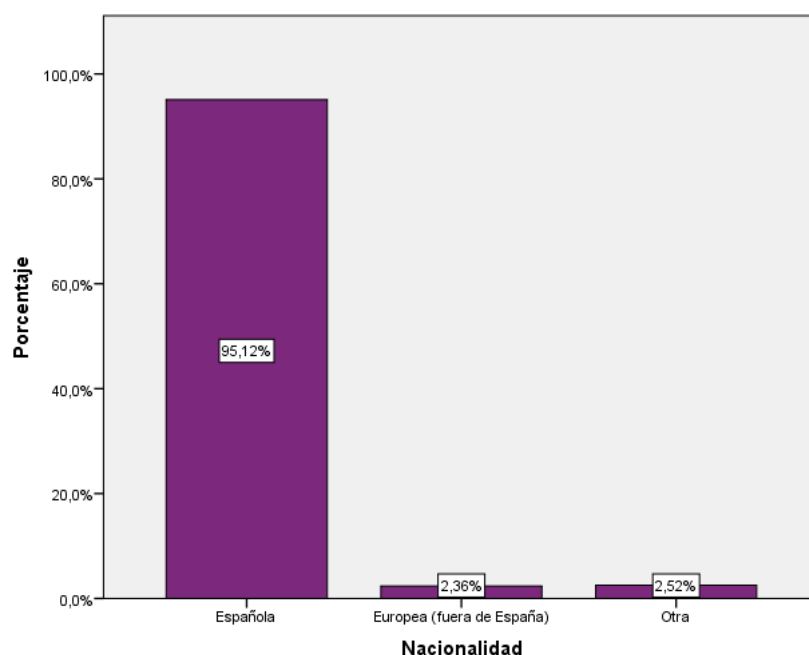
Si ens fixem en el percentatge d'estudiants amb fills, podem observar que un 95,1% no en tenen i que entre el grup dels que són pares o mares la majoria tenen un sol fill (54'8%), mentre que un 32'2% tenen una

parella i que un minoritari 12'9% en tenen més de dos. Aquestes dades són lleugerament diferents a la mostra global d'ECoviPEU, on els que tenen dos fills arriben al 44'4% en detriment dels que només en tenen un (42'5%). Això pot mostrar una **menor taxa de natalitat entre els estudiants de la UB respecte el conjunt espanyol.**

“Fins als quaranta anys la gran majoria d'estudiants són solters mentre que a partir d'aquesta edat el grup majoritari passa a ser el dels casats, per altra banda, la immensa majoria dels alumnes de la UB no tenen descendència”

Per últim, si ens fixem en la nacionalitat dels estudiants, veiem que la gran majoria són espanyols i només un 2'3% provenen de la resta d'Europa o de la resta del món (2'5%), dades congruents amb el conjunt d'ECoviPEU.

Nacionalitat dels estudiants:

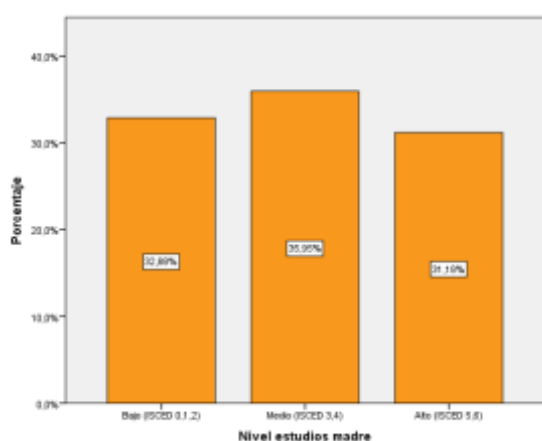
1.2. Capital educatiu i econòmic

En aquest segon subapartat ens volem fixar en l'origen familiar dels estudiants per poder copsar si existeix mobilitat, és a dir, si el nivell d'estudis i la situació laboral millora respecte la dels seus progenitors. La conclusió a la que arribem, com ho fa Ariño (2010), és que la mobilitat social existeix però troba limitacions, ja que hi ha formes de desigualtat persistents en l'accés a la universitat.

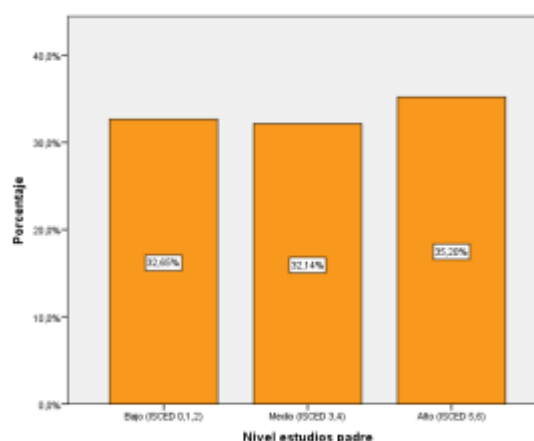
La mobilitat social produïda per la Universitat de Barcelona existeix però troba limitacions, ja que hi ha formes de desigualtat persistents en l'accés a la universitat.

L'origen familiar pot ser mesurat per una sèrie de variables relatives al capital educatiu i econòmic dels pares dels estudiants. En primer lloc si ens fixem en el seu nivell d'estudis hi ha alguns fet que cal destacar.

Nivell d'estudis de la mare:

Nivell d'estudis del pare:

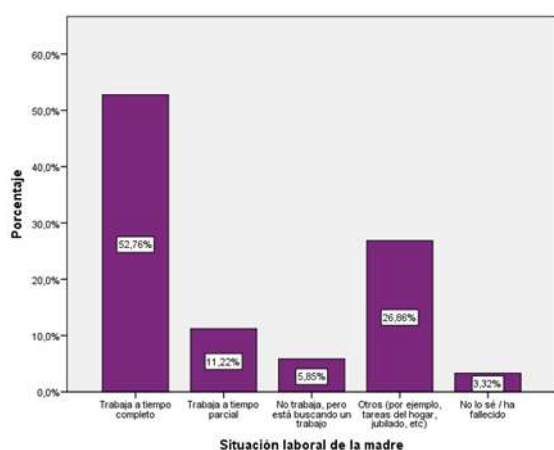
Més d'un terç del entrevistats provenen d'un entorn familiar amb baix nivell formatiu (un 32'6% de pares i un 32'6% de mares amb baixa formació acadèmica), per tant, podem concloure que a l'educació universitària existeix mobilitat social ja que els seus fills sí que han assolit estudis terciaris i tenen accés a les oportunitats que aquests brinden. Un 68'6% dels estudiants de la UB haurà superat el nivell formatiu de les seves mares en acabar la universitat, i un 64'7% el dels seus pares. Es tracta d'una idea ja expressada per Ariño i encara més marcada per al conjunt de les dades de l'Estat, ja que sobretot les mares tenen estudis més baixos que al subconjunt de la UB, on el nivell d'estudis alt i principalment el mitjà és superior al del global d'ECOVIDEU.

“Més d’un terç del entrevistats provenen d’un entorn familiar amb baix nivell formatiu, per tant podem concloure que a l’educació universitària existeix mobilitat social ja que un 68’6% dels estudiants de la UB haurà superat el nivell formatiu de les seves mares en acabar la universitat, i un 64’7% el dels seus pares”

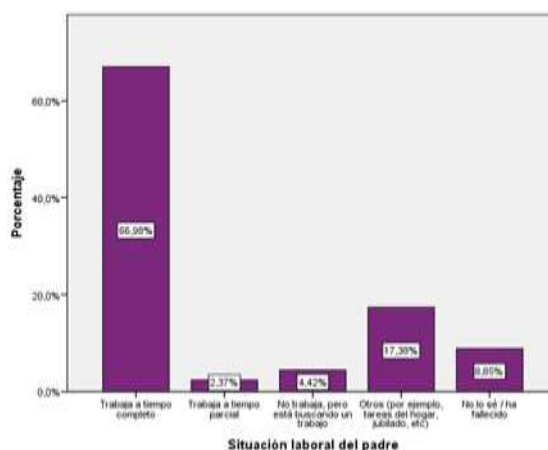
Per altra banda, com apunta Ariño (2010), segueix havent-hi un biaix en l’accés, ja que si comparem els progenitors dels estudiants universitaris amb la població global d’Espanya veiem com els primers tenen en general un major nivell formatiu. **És a dir, els fills tenen més opcions d’anar a la Universitat com major sigui el nivell educatiu dels pares, reproduint així una estructura social desigual.**

Si ens fixem en la situació laboral, els ingressos i la categoria professional dels progenitors també veiem com la situació dels fills que cursaran carreres universitàries millorarà respecte el seu origen. En primer lloc és destacable la desigualtat de gènere, les mares que treballen a temps complet són 14 punts percentuals menys que els pares que ho fan (52’8% mares per un 67% de pares) alhora que són més les que ho fan a temps parcial o que es dediquen a les tasques de la llar.

Situació laboral mares:

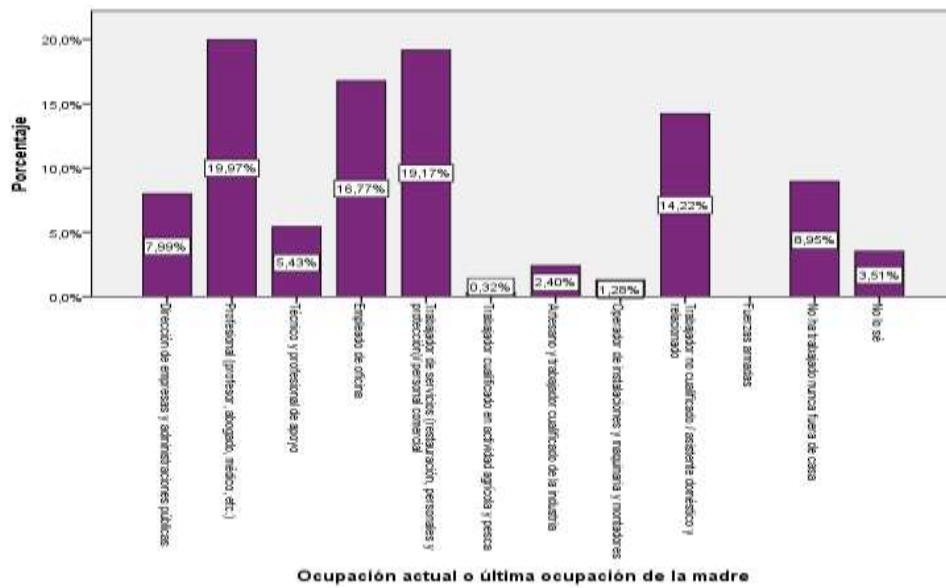
Situació laboral pares:

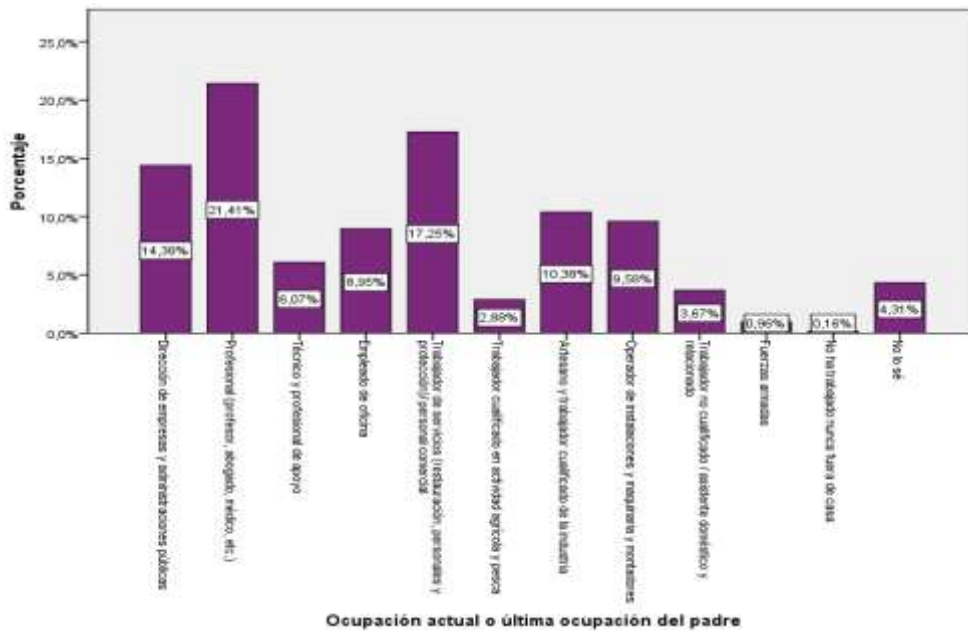
Si donem un cop d’ull a les tipologies d’ocupació dels pares i mares dels estudiants de la UB veiem que entre les mares un 33’4% pertanyen al grup de feines de “coll blanc” altes, un 35’4% “coll blanc” baixes, un 4% “coll blau” altes i un 15’5% “coll blau” baixes. En el cas dels pares un 45’8% pertany al grup de feines de “coll blanc” altes, un 26’2% a les de “coll blanc” baix, un 12’3% a les de “coll blau” altes i un 12’1% a les de

“coll blau” baixes. Altre cop veiem com les dones sistemàticament ocupen feines de més baixa qualificació tant entre aquelles considerades de coll blanc com les de coll blau. Es tracta de dades molt properes a les del conjunt de l'enquesta ECoVIPEU i que, com mostra Ariño (2010), posen de manifest que els progenitors dels estudiants universitaris tenen, comparativament, feines més qualificades que el conjunt de la població.

Ocupació de les mares:

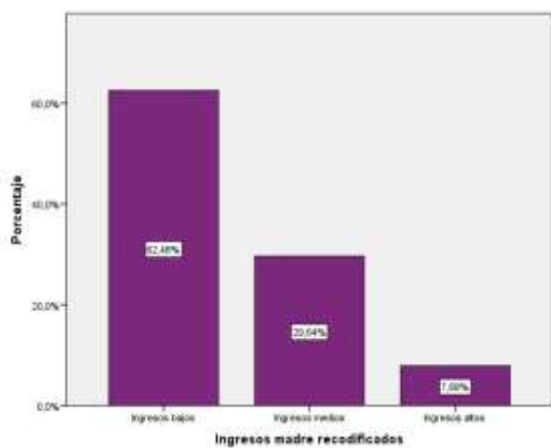

Ocupació dels pares:

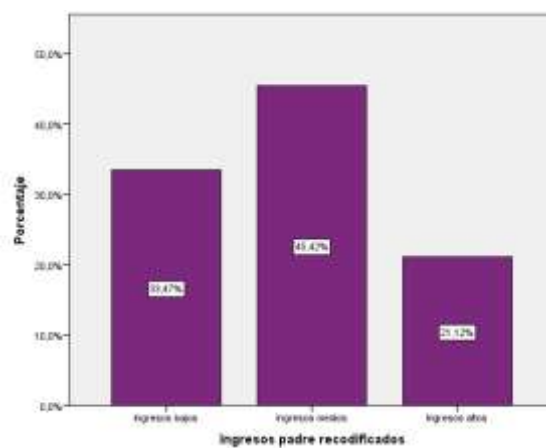

En analitzar els ingressos de pares i mares d'estudiants apareix altre cop una diferència per gènere més que notòria. Un 62'4% de les dones tenen ingressos baixos mentre que només la meitat aproximada dels homes (33'47%) s'enquadren en aquest grup. A la banda oposada, un 7'5% de les dones tenen ingressos elevats per un 21'2% dels homes.

Ingressos de la mare:

Ingressos del pare:

En definitiva, tal com afirma Ariño pel conjunt d'ECoviPEU, també a la UB els resultats mostren un procés de mobilitat social, és a dir, reducció de les desigualtats, però limitat. Això s'observa en dos elements: els nivells educatius i professionals dels pares dels estudiants són més elevats que els del conjunt de la societat alhora que els dels fills seran més elevats que els dels pares. Ens sentit oposat, el pes dels estudiants de famílies sense estudis és significatiu però inferior al percentatge d'aquestes famílies al conjunt de la societat, per això podem afirmar que en equitat participativa encara hi ha molta feina pendent.

2. Accés a l'educació universitària

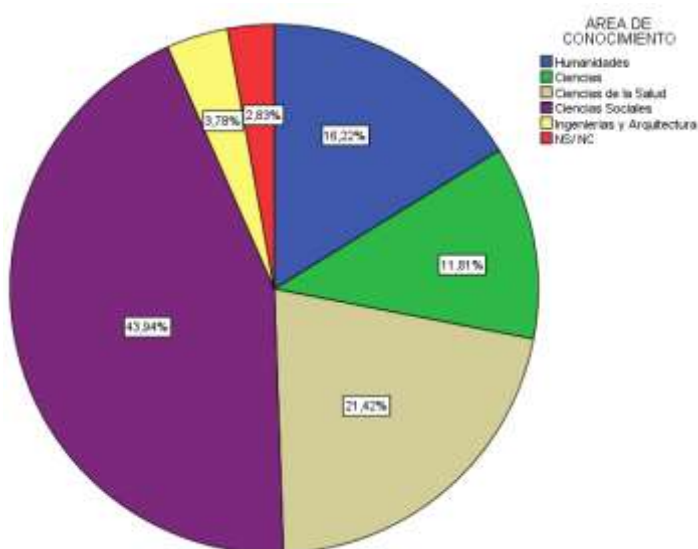
En aquest segon apartat volem fer referència als aspectes relatius a l'accés a la universitat. En primer lloc la situació dels estudiants referent a l'àrea de coneixement, el nivell de titulació, els anys de permanència a la universitat i el nombre de crèdits matriculats i aprovats. A continuació es detallen les rutes o vies d'accés que han usat els estudiants, és a dir, la transició a la universitat, la via d'accés i la nota mitjana. Per últim s'analitzen els motius, el coneixement previ i les expectatives que han portat els alumnes a escollir una o altra carrera.

2.1 Estudis actuals

Si observem les diverses àrees de coneixement dels estudiants de la UB que han respost l'enquesta, podem comprovar que predominen els d'estudis de ciències socials (43'9%) seguits dels de ciències de la salut (21'4%) i els d'humanitats (16'2%). A diferència del conjunt de l'enquesta on les enginyeries i l'arquitectura són el segon grup en importància (això és un 30% del conjunt d'ECoviPEU), cosa que es degut a que la UB una universitat generalista sense gaires estudis tècnics.

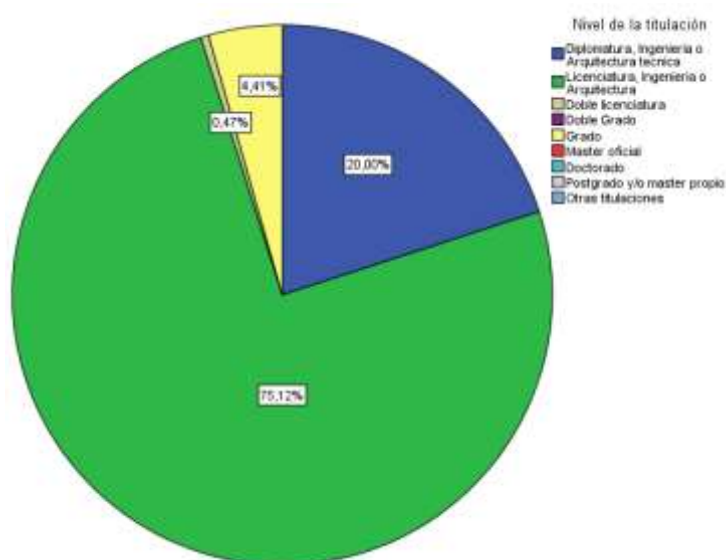
“A la UB predominen els d'estudis de ciències socials (43'9%) seguits dels de ciències de la salut (21'4%) i els d'humanitats (16'2%)”

Àrea de coneixement on s'ubiquen els estudiants:

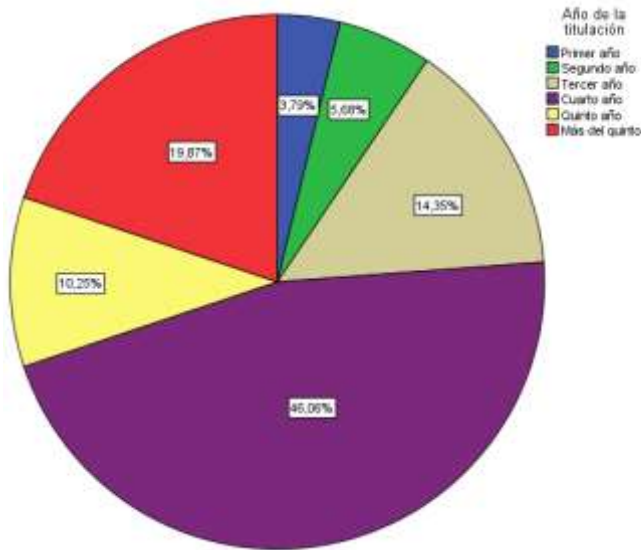
Alhora, la **immensa majoria d'estudiants estan cursant estudis de llicenciatura (75'1%)**, ja que l'enquesta va ser elaborada el 2010, quan s'estava començant a implementar el nou sistema de graus, que en aquell moment acollia un 4'4% dels estudiants, almenys segons dades de la mostra d'ECoviPEU per a la UB. Sis anys després les proporcions s'han invertit. No obstant això, **destaca que en el mateix moment al conjunt de les universitats espanyoles el percentatge d'alumnes de grau ja era el 34%**. És una diferència que en gran mesura pot deure's al biaix en les edats de la mostra de la UB, no obstant això seria interessant veure si el pas a grau va ser implementat amb els mateixos temps al conjunt de les universitats espanyoles, i quines diferències va haver-hi.

Nivell de titulació dels estudiants:

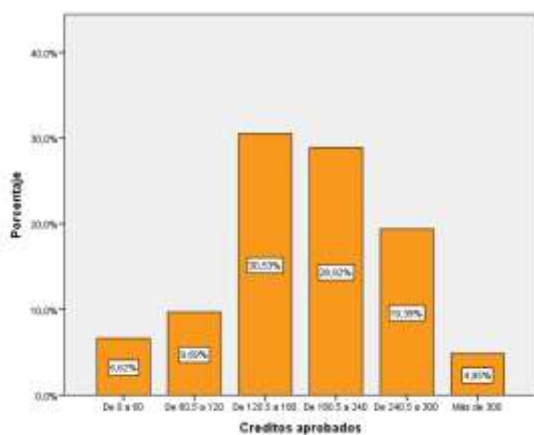
Segons l'any de titulació veiem que els enquestats es concentren a quart curs (46%) seguit del grup d'estudiants que són al seu sisè any o més enllà (19'9%), això mostra altre cop el biaix que ja havíem advertit en la mostra d'estudiants de la UB, que sobrerrepresenta els de major edat. Si ho comparem amb el conjunt d'ECoviPEU, es fa palès que el grup més nombrós és el de primer curs (24%) i que per cada curs que s'avança es va reduint en nombre d'estudiants (19% a segon, un 17% a tercer, un 14% a quart, etc.).

Any de titulació on es troben dels estudiants:

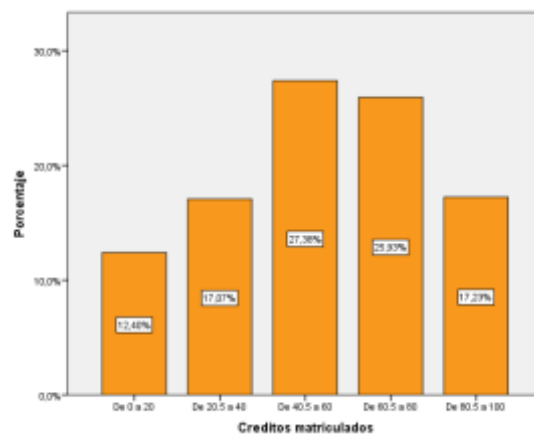

La variable anterior està estretament relacionada amb els crèdits aprovats i els crèdits matriculats pels estudiants que responen l'enquesta. Com que la concentració als cursos més alts està sobredimensionada a la mostra de la UB, es correspon una sobrerrepresentació dels estudiants amb més crèdits aprovats (entre 180 i 300) i una sobrerrepresentació d'aquelles que han matriculat menys crèdits del previst, cosa que es correspon sovint amb els que estan realitzant algun curs extra per acabar la carrera. Ho veiem en el següent gràfic:

Crèdits aprovats:

Crèdits matriculats:

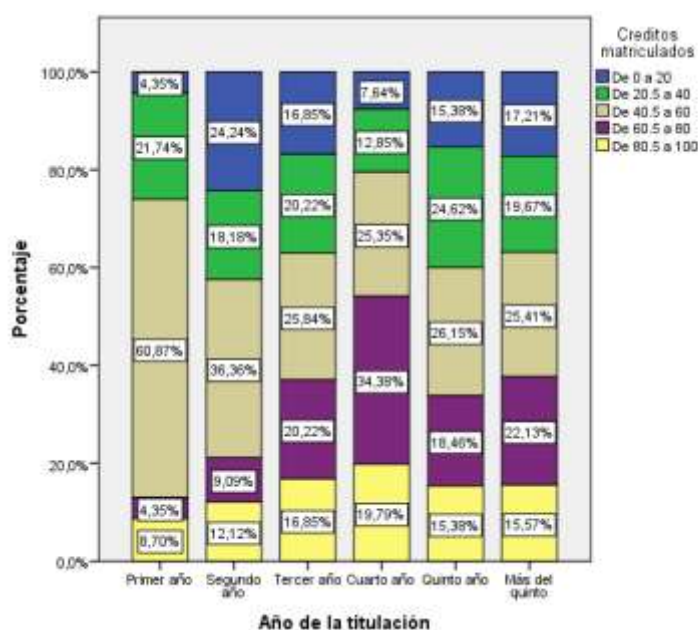

Si ens centrem, per últim, en els crèdits matriculats segons any d'estudi, podem comprovar que al primer curs els alumnes matriculen entre 40 i 60 crèdits, seguint el patró previst en els plans d'estudi, mentre que els alumnes que matriculen més de 60

crèdits augmenten a mesura que passen els cursos degut a l'acumulació d'assignatures pendents i amb l'objectiu d'acabar els estudis en el temps estipulat, és a dir, quatre anys. A partir del cinquè el nombre de crèdits matriculats esdevé més heterogeni, i augmenten els alumnes que matriculen pocs crèdits degut a que també són més els que compaginen feina i estudis i perquè alguns es matriculen dels pocs crèdits pendents que els queden per acabar. Es tracta de patrons comuns .

“Al primer curs els alumnes matriculen entre 40 i 60 crèdits, seguint el patró previst en els plans d'estudi, mentre que els alumnes que matriculen més de 60 crèdits augmenten a mesura que passen els cursos degut a l'acumulació d'assignatures pendents”

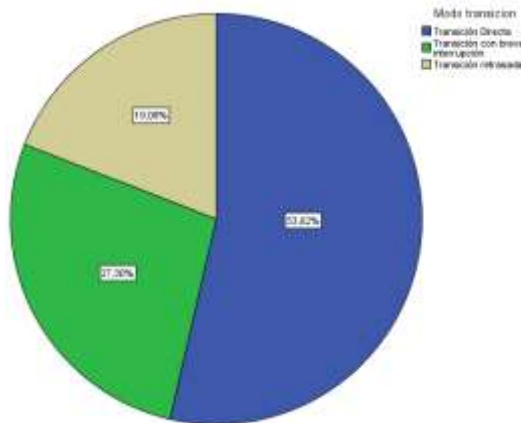
Crèdits matriculats segons any d'estudi:

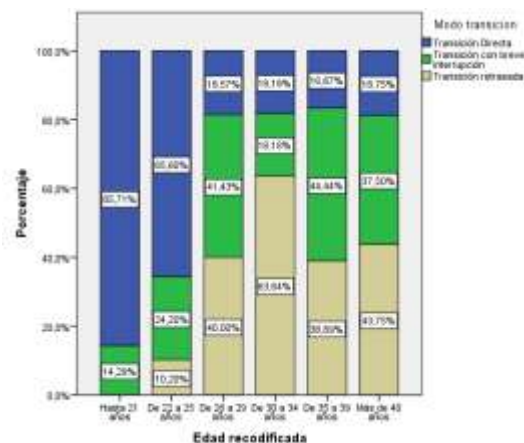
2.2 Ruta d'accés

L'anàlisi de la forma d'accés permet conformar una idea del punt de partida en el que es troben els estudiants. Podem comprovar que la ruta tradicional segueix sent la majoritària, ja que l'accés via PAU representa un 69,9% dels estudiants de la UB, com podem veure a la taula, la modalitat de transició directa també és majoritària ja que un 53'6% van entrar a la universitat immediatament després d'obtenir la nota d'accés, mentre que un 27'3% ho va fer després d'una breu interrupció i un 19% és de transició endarrerida, una dada que està estretament lligada amb els grups d'edat, tal i com mostra el gràfic de barres, a mesura que augmenta l'edat augmenten els percentatges d'aquells que accedeixen a la universitat després d'una interrupció dels estudis. Respecte el conjunt d'ECoviPEU a la UB són més els de transició endarrerida i menys els que fan una breu interrupció, altre cop una diferència condicionada pel biaix en la mostra.

Mode de transició:

Transició per edat:

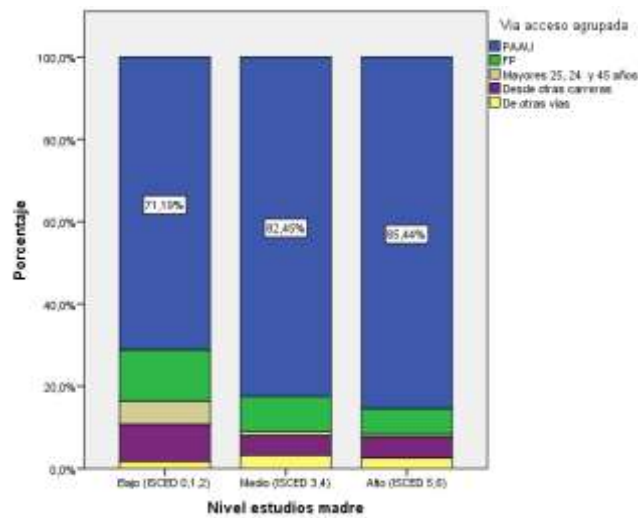
“La ruta tradicional d'accés segueix sent la majoritària, ja que l'accés via PAU representa un 69,9% dels estudiants de la UB, mentre que la modalitat de transició directa també és majoritària ja que un 53'6% van entrar a la universitat immediatament després d'obtenir la nota d'accés”

Taula 3. Vies d'entrada a la universitat:

		<i>Freqüència</i>	<i>Percentatge</i>	<i>Percentatge vàlid</i>
<i>Vàlids</i>	<i>PAAU</i>	444	69,9	78,0
	<i>FP</i>	55	8,7	9,7
	<i>Majors 25, 24 y 45 anys</i>	18	2,8	3,2
	<i>Des d'altres carreres</i>	37	5,8	6,5
	<i>Altres vies</i>	15	2,4	2,6
	<i>Total</i>	569	89,6	100,0
<i>Perduts</i>	<i>Sistema</i>	66	10,4	
<i>Total</i>		635	100,0	

Una variable fonamental per comprendre com es produeix l'accés a la universitat és l'origen social mesurat pels estudis més elevats obtinguts pels progenitors. Podem observar com a major el capital educatiu de la família major el nombre d'alumnes que accedeixen per la via tradicional, fins a 15 punts percentuals entre els percentatge d'alumnes que accedeixen via PAU entre les famílies amb progenitors amb nivell d'estudis elevats respecte les que tenen baixos nivells d'estudis.

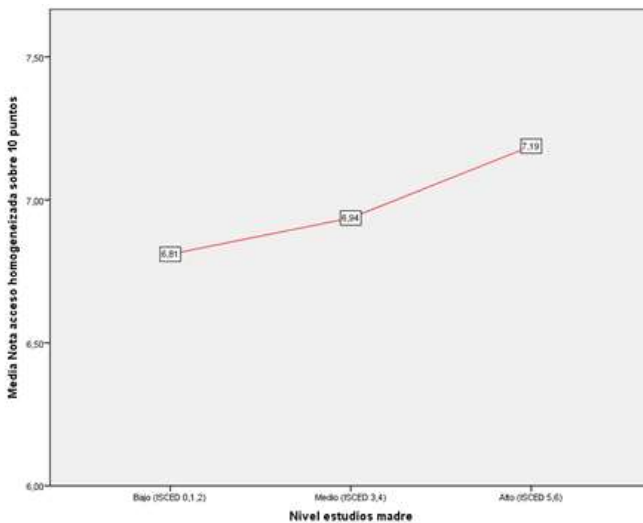
Accés segons estudis de la mare:

“A major el capital educatiu de la família, major el nombre d’alumnes que accedeixen per la via tradicional”

Quelcom semblant passa si ens fixem en la nota d’accés, aquesta és de mitjana major

Nota d'accés segons estudis de la mare

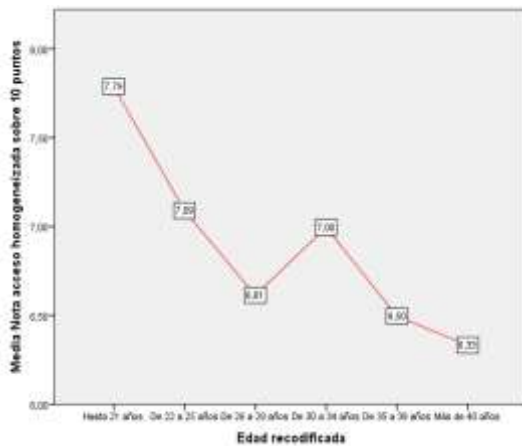

com major és el capital educatiu familiar (encara que la diferència entre mitjanes és modesta, de 0'4 punts), tal com pot apreciar-se al gràfic.

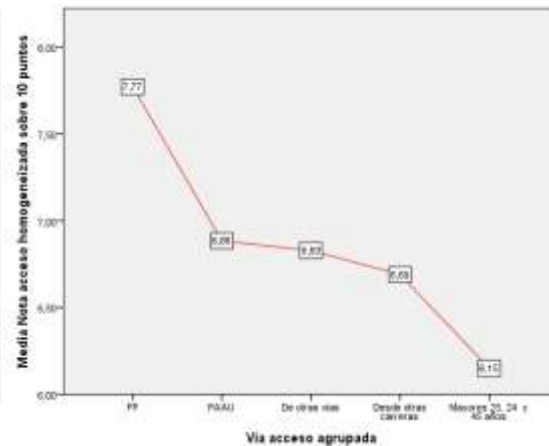
On poden apreciar-se més diferències a les notes d'accés creuades segons l'edat i la via d'accés. Els més joves i els que accedeixen directament obtenen per sistemes millors notes que els que

ho fan a major edat i de forma endarrerida, tal i com podem observar als dos gràfics que es troben sota aquestes línies. Per via d'accés les millors notes les obtenen els estudiants d'FP (un 7'77 de mitjana) mentre que les pitjors puntuacions són les dels qui accedeixen a través de les proves de més 25 i més 45 (un 6'15 de mitjana).

Nota d'accés segons edat:

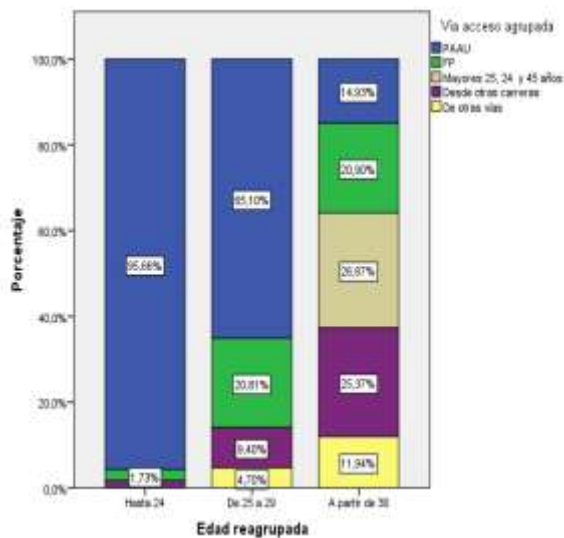

Nota d'accés segons via d'accés

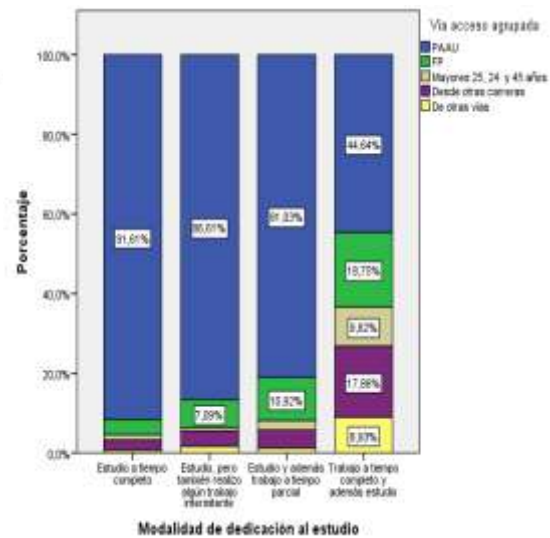

Una altra variable important per entendre l'accés és l'edat, que evidentment correlaciona amb les vies d'accés directes quan és menor i les indirectes quan és major. També podem veure al següent gràfic com les vies d'accés es tornen més heterogènies a mesura que augmenta l'edat dels estudiants, aquest fenomen es veu clarament entre el col·lectiu de majors de trenta anys així com entre aquells que treballen a jornada completa.

Accés segons edat:

Accés segons modalitat de dedicació:

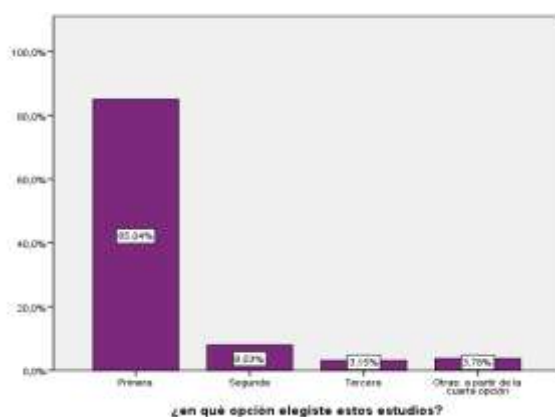

“Les vies d'accés es tornen més heterogènies a mesura que augmenta l'edat dels estudiants, aquest fenomen es veu clarament entre el col·lectiu de majors de trenta anys així com entre aquells que treballen a jornada completa”

2.3 Elecció de carrera i coneixements previs

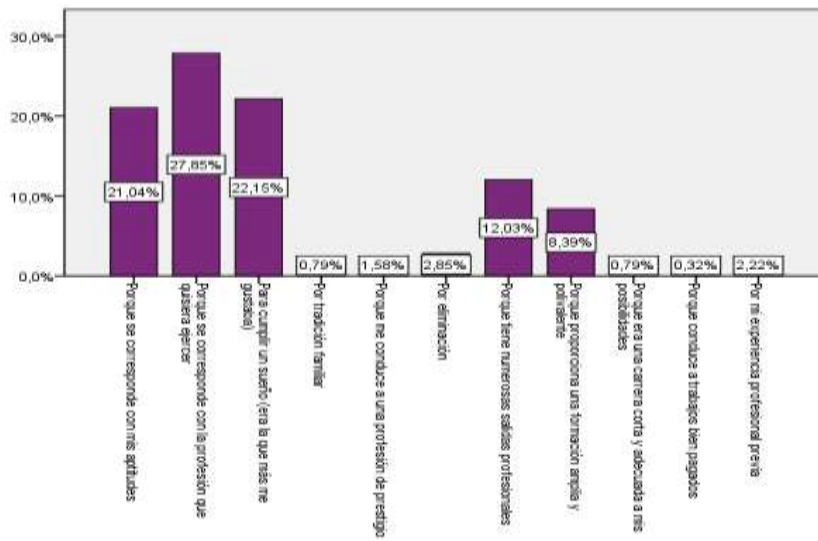
En tercer lloc dins d'aquest bloc, si ens fixem en l'elecció de carrera, s'ha obtingut un elevat índex d'ajust entre estudis en curs i les primeres preferències. Un 85% dels estudiants de la mostra de la UB van poder entrar a la facultat escollida en primera opció, un percentatge cinc punts major que el del conjunt de les universitats espanyoles (80%).

Número de preferència de la carrera que s'estudia:

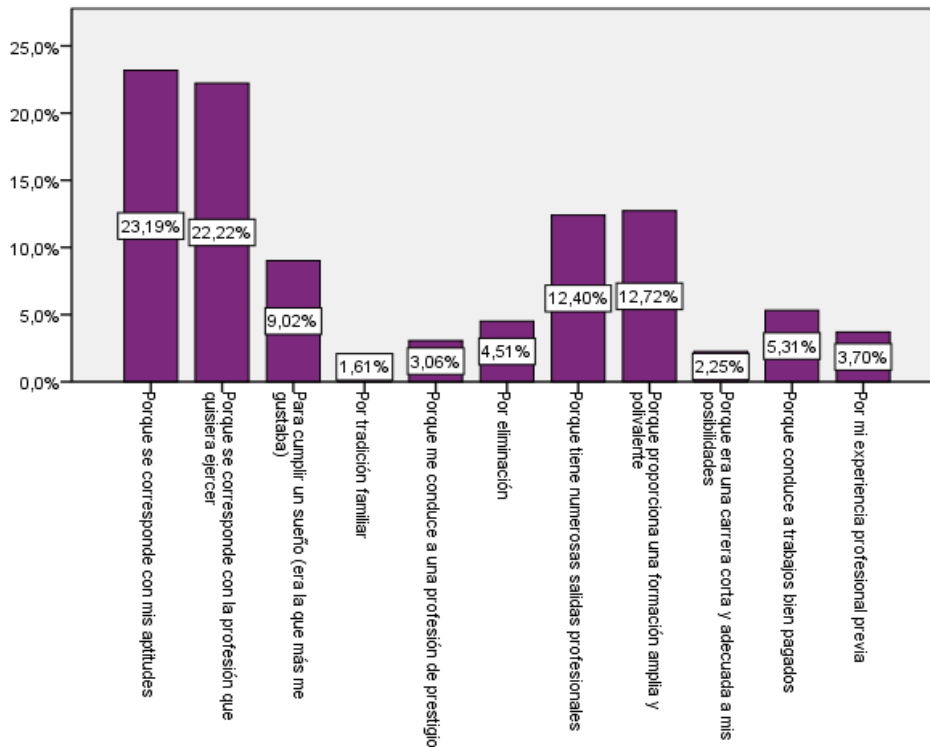
Els principals motius a l'hora d'escollir carrera esgrimits pels estudiants que han accedit a la primera opció són, per ordre d'importància, la coincidència amb la professió que es vol desenvolupar posteriorment (27,8%), la voluntat de complir un somni (22'15%) i la correspondència amb les pròpies aptituds (21%). L'única desviació destacable respecte el conjunt d'ECoviPEU és una major presència dels motius vocacionals respecte els pragmàtics entre els estudiants de la UB.

Motius per escollir la carrera (primera opció):

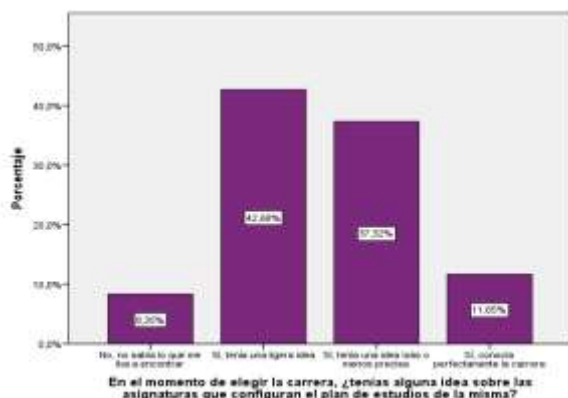
En canvi entre els que accedeixen a la segona o tercera opció triada, es redueix principalment el motiu de complir un somni (9%) i augmenten els motius de caire més pragmàtics, com que s'obtindrà una formació «amplia i polivalent» (12'7%), per les nombroses sortides professionals (12'4%) o perquè condueix a feines ben pagades (5'3%).

Motius per escollir la carrera (segona o tercera opció):

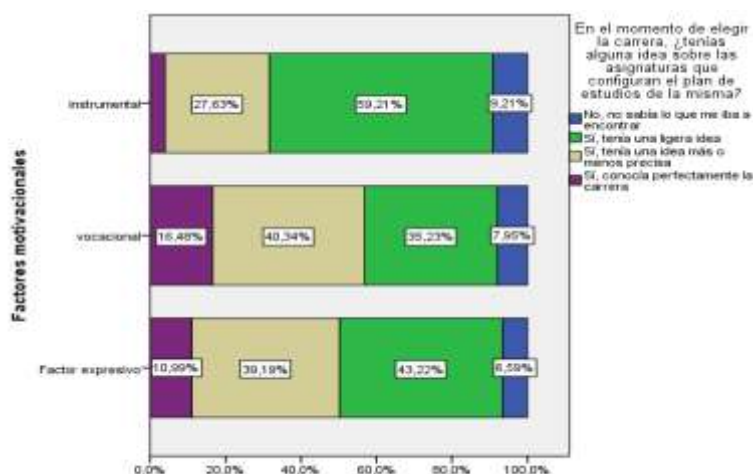
Sorpren que una majoria dels estudiants no tenen una idea gaire precisa del que es trobaran a la carrera escollida, en concret un 8'3% no saben el que es trobaran (no obstant això una és una dada millor que al conjunt estatal: 14%) i un 42'6% només en tenen una idea aproximada (45% a l'Estat).

Coneixement previ de la carrera:

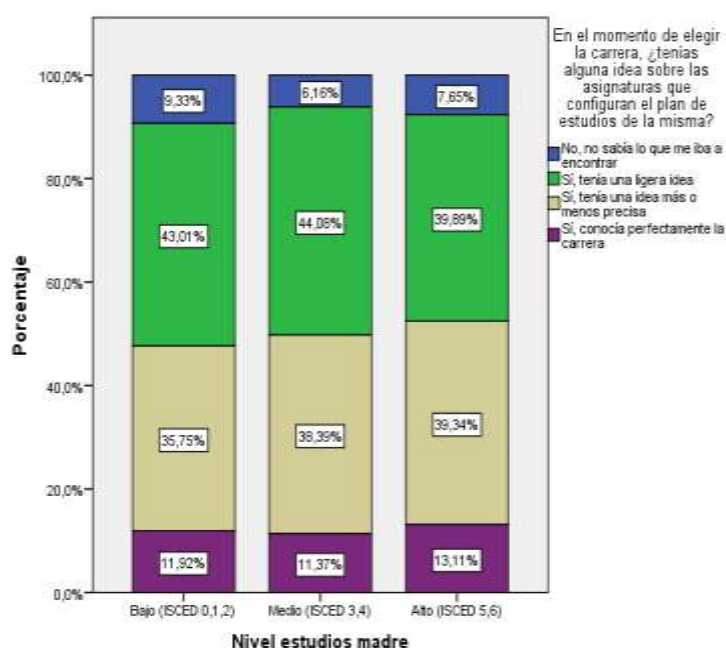
Si separem el coneixement previ segons els motius que han portat a l'elecció (agrupats en tres blocs) veiem com els més informats són aquells que escullen per vocació (a diferència del global espanyol on són els moguts per motius expressius), mentre que els més desinformats són els que ho fan per motius instrumentals, és a dir, en entendre la carrera com a un mitjà no és tan important per a ell conèixer-ne els detalls.

Coneixement previ segons motius per escollir la carrera:

Per últim, veiem com el motiu d'elecció és una variable també condicionada per l'origen social, veiem en el gràfic com a major capital educatiu familiar major coneixement es té dels estudis que es cursaran.

Coneixement previ segons estudis de la mare:

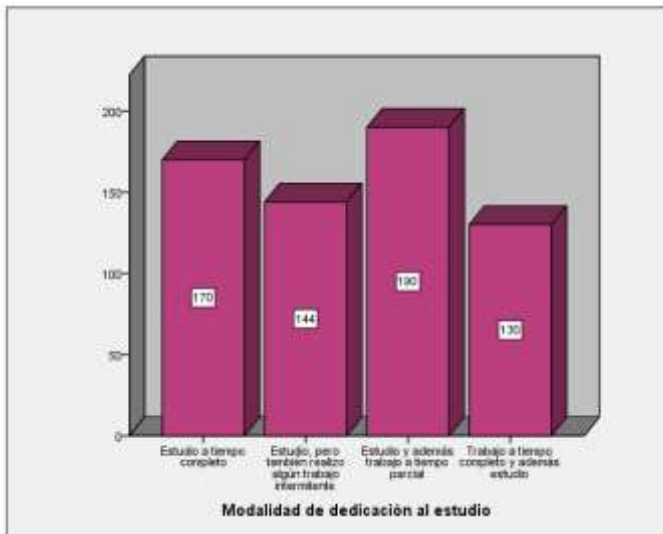
3. Pràctiques i hàbits d'estudi

3.1 Règims de dedicació

El tercer bloc d'aquesta anàlisi, sempre seguint Ariño (2010), fa referència a les diverses maneres de ser a la universitat dels estudiants enquestats. En primer lloc s'exploren els diversos règims de dedicació, és a dir, la combinació entre estudis i dedicació laboral i els motius d'aquesta. En segon lloc s'identifiquen les pràctiques d'estudi, el que podem anomenar agenda setmanal, és a dir, les hores dedicades a cada tasca. Per últim s'analitza l'assistència a classe, l'absentisme i els seus motius.

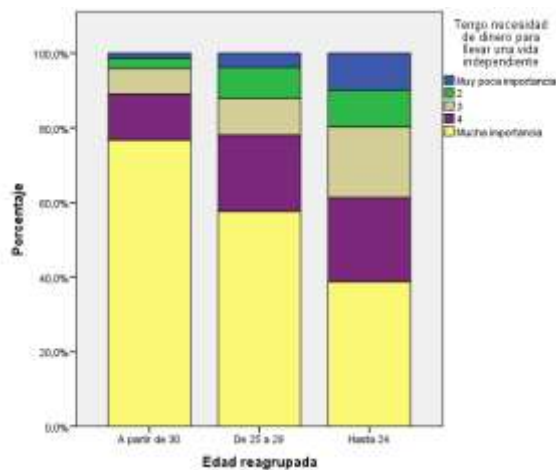
L'anàlisi de les formes d'estudi demana en primer lloc dividir la població enquestada en funció del règim de dedicació a l'estudi segons es compagini o no amb una activitat remunerada. Podem veure als següents gràfics com a diferència de la població del conjunt de les universitats espanyoles, on la dedicació a temps complet representa un 54% dels estudiants, a la UB la majoria d'estudiants combina l'estudi amb el treball, mentre que només un 26'8% es dedica en exclusiva a l'estudi. De totes maneres aquestes dades molt probablement es deuen al biaix d'edat existent a la submostra de la UB, que ja hem esmentat anteriorment.

Règim de dedicació:

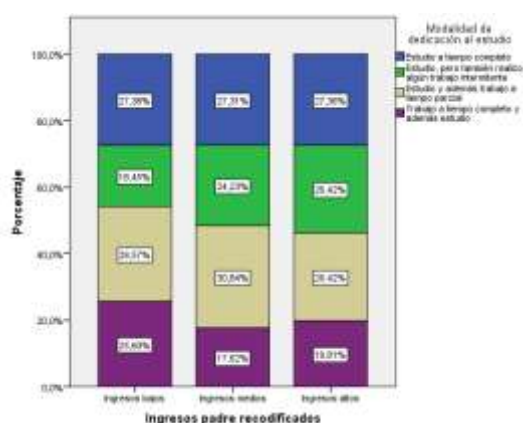
Com pot intuir-se, l'edat és la variable amb major incidència sobre el règim de dedicació. Com més grans els estudiants més necessitat de recursos econòmics i per tant més dedicació a tasques remunerades al marge de la universitat.

Necessitat de recursos segons edat:

L'origen social també té incidència sobre aquest aspecte, com menys recursos econòmics posseeix la família més probable és que els estudiants es vegin obligats a cobrir part de les despeses amb ingressos propis. Existeixen fins a 7 punts percentuals entre els estudiants que treballen a temps complet o temps parcial (54%) provinents de famílies on els pares tenen ingressos baixos i els que provenen de famílies amb pares que tenen ingressos alts (28%).

Règim de dedicació segons ingressos pare:

“Com menys recursos econòmics posseeix la família més probable és que els estudiants es vegin obligats a cobrir part de les despeses amb ingressos propis”

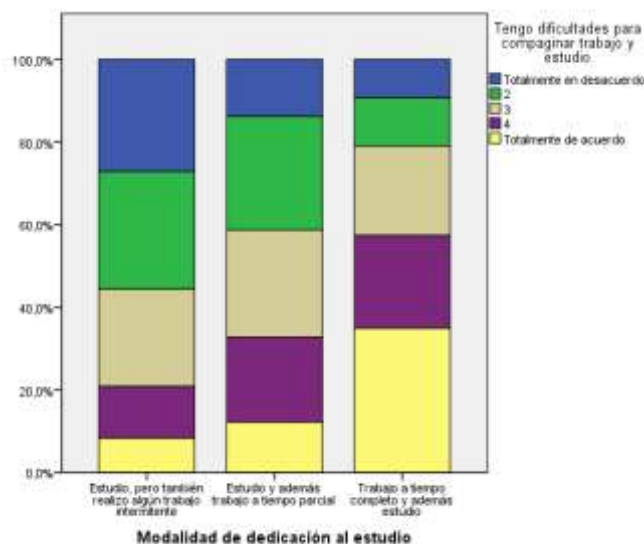
Analitzant els efectes que té el treball sobre els hàbits d'estudi veiem que **més dedicació al treball comporta més necessitat d'organitzar-se el temps i més dificultats per compaginar els estudis. No obstant això, els estudiants que treballen també ho consideren un enriquiment vital i una garantia d'independència**, sobretot els que ho fan a jornada completa. A la següent taula es mostra la puntuació mitjana en una escala de cinc on 1 és la importància mínima i 5 la màxima concedida a cada afirmació. Cal dir que totes les notes mitjanes es troben esbiaixades respecte ECoVIPEU en global degut a la sobrerrepresentació d'estudiants de major edat a la mostra de la UB, ara bé, si comparem per segments d'edat els resultats són força coherents amb el conjunt estatal.

Taula 4. Valoració condicionants del treball:

	Modalidad de dedicación al estudio			
	Estudio, pero también realizo algún trabajo intermitente	Estudio y trabajo a tiempo parcial	Trabajo a tiempo completo y estudio	Total
Mi trabajo me obliga a organizar mis estudios	3,09	3,87	4,10	3,69
Mi trabajo es enriquecedor en el plano personal	3,26	3,62	3,44	3,46
Mi trabajo me permite pagar mis estudios	2,41	3,39	4,45	3,38
Mi trabajo me deja poco tiempo para el ocio	2,64	3,15	3,75	3,16
Mi trabajo puede ser un impedimento para el buen desarrollo de mis estudios	2,71	3,10	3,56	3,11
Tengo dificultades para compaginar trabajo y estudio	2,47	2,90	3,62	2,97
Mi trabajo está relacionado con mi área de estudios	2,40	3,02	3,29	2,90
Mi trabajo me genera a veces problemas de salud (estrés, fatiga,...)	2,41	2,95	3,36	2,90
Mi trabajo es un trampolín para mi vida profesional futura	2,27	2,92	3,21	2,80

Si ens fixem en detall en aquells que tenen majors dificultats per compaginar feina i estudi veiem que es concentra entre els que treballen a jornada completa:

Compatibilitat treball i estudi segons règim de dedicació:

D'entre les raons per treballar la que obté una mitjana més elevada és la possibilitat de pagar coses personals com ara l'oci o els viatges, ja que es tracta d'un motiu distribuït entre totes les modalitats de dedicació, a aquesta raó la segueix la necessitat de diners per tenir una vida independent, amb una puntuació mitjana superior que el conjunt d'ECoVIPEU pel biaix en l'edat i que es concentra entre els que més dedicació a la feina bolquen, i en tercer lloc per la voluntat de realitzar quelcom de pràctic que aportï experiència, que predomina entre els que treballen a temps parcial.

Taula 5. Motius per treballar:

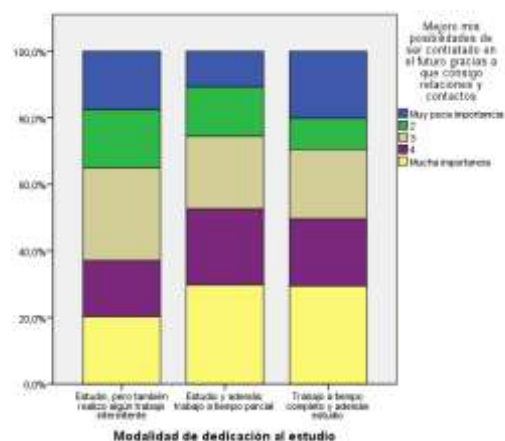
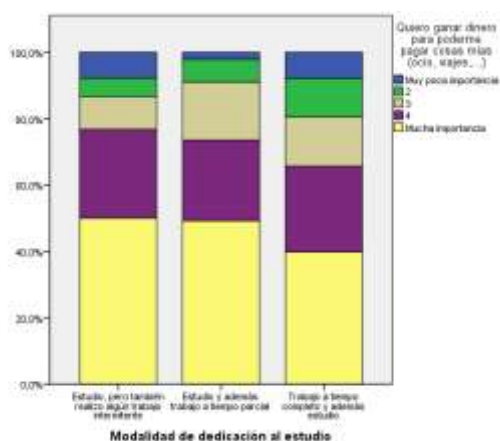
	Modalidad de dedicación al estudio			
	Estudio, pero realizo algún trabajo intermitente	Estudio y trabajo a tiempo parcial	Trabajo a tiempo completo y estudio	Total
Quiero ganar dinero para poderme pagar cosas más (ocio, viajes,...)	4,06	4,12	3,78	4,00
Tengo necesidad de dinero para llevar una vida independiente	3,37	4,14	4,40	3,97
Tengo ganas de hacer algo práctico, de tener otras experiencias	3,60	3,78	3,31	3,59
Mejoro mis posibilidades de ser contratado en el futuro gracias a que consigo relaciones y contactos	3,05	3,46	3,29	3,29
De esta manera me preparo para la futura profesión, supone una cualificación complementaria	3,06	3,46	3,40	3,32
Tengo mucha necesidad de dinero para financiar mis estudios	2,69	3,15	3,84	3,20

“D’entre les raons per treballar la que obté una mitjana més elevada és la possibilitat de pagar coses personals com ara l’oci o els viatges ja que es tracta d’un motiu distribuït entre totes les modalitats de dedicació”

Veiem més en concret que els que tenen treballs de menys hores i menys estables consideren la feina com a un instrument per a cobrir despeses personals secundàries i els que ho fan a temps parcial com a una via d’enriquiment professional.

Treballar per a despeses personals:

Treballar per enriquir-se professionalment:

3.2 Pràctiques d’estudi

A continuació s’analitza el que hem anomenat “agenda setmanal” segons el règim de dedicació, és a dir la distribució de les hores dedicades a cadascuna de les activitats acadèmiques i laborals que ocupen als estudiants. Podem copsar que de mitjana l’assistència a classe és el que ocupa més temps a la setmana (16’2 hores) seguida de la feina remunerada entre setmana (12’8 hores).

És important destacar que aquells que treballen sacrifiquen sobretot l’assistència a classe més que no pas l’estudi si ho comparem amb els que estudien a temps complet, i que a mesura que augmenten les hores de treball augmenta la dedicació total al conjunt d’activitats fins a fregar les seixanta hores entre aquells que treballen a jornada completa, aproximadament deu hores més que la mitjana.

Taula 6. Agenda setmanal:

	Modalidad de dedicación al estudio				
	Estudio, pero también realizo algún trabajo intermitente	Estudio y además trabajo a tiempo parcial	Trabajo a tiempo completo y además estudio	Estudio a tiempo completo	Total
Horas medias de asistencia a clase entre semana	18,47	14,68	10,44	20,51	16,24
Horas medias tareas de estudio entre semana	9,54	7,78	7,25	10,07	8,69
Horas medias tareas de estudio fin de semana	6,32	5,65	5,52	6,37	5,98
Horas medias trabajo remunerado entre semana	4,25	14,83	30,67	1,10	12,79
Horas medias trabajo remunerado fin de semana	2,56	4,55	4,36	,61	2,99

Si ho comparem amb el conjunt d'ECoviPEU es reproduïxen les desviacions d'esperar: una mostra de major edat dedica en global més hores al treball i menys a l'estudi i l'assistència a classe. Ara bé, si mirem per segments de dedicació veiem un element interessant: els estudiants de la UB que tenen petites feines complementàries o que treballen a temps parcial tendeixen a fer-ho més entre setmana que el conjunt estatal i menys els caps de setmana, cosa que també passa amb l'estudi.

Per altra banda, analitzant per gènere, **les dones dediquen més hores a l'assistència a classe, més estona a l'estudi i més estona al treball, tal com passa al conjunt estatal.**

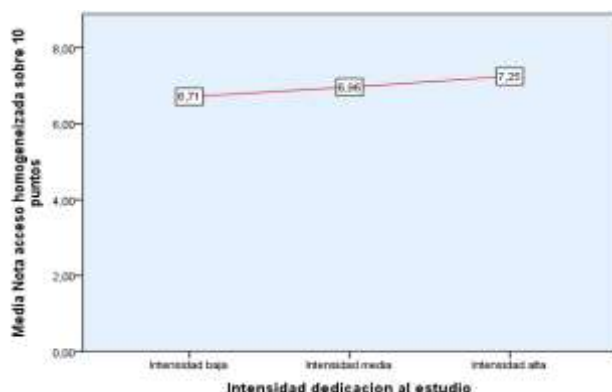
Taula 7. Agenda setmanal per gènere:

	sexo	
	Hombre	Mujer
	Media	Media
Horas medias de asistencia a clase entre semana	14,80	16,79
Horas medias tareas de estudio entre semana	8,89	8,59
Horas medias tareas de estudio fin de semana	5,30	6,24
Horas medias trabajo remunerado entre semana	12,02	13,16
Horas medias trabajo remunerado fin de semana	3,05	2,97

“Aquells que treballen sacrificuen sobretot l'assistència a classe més que no pas l'estudi i a mesura que augmenten les hores de treball augmenta la dedicació total al conjunt d'activitats”

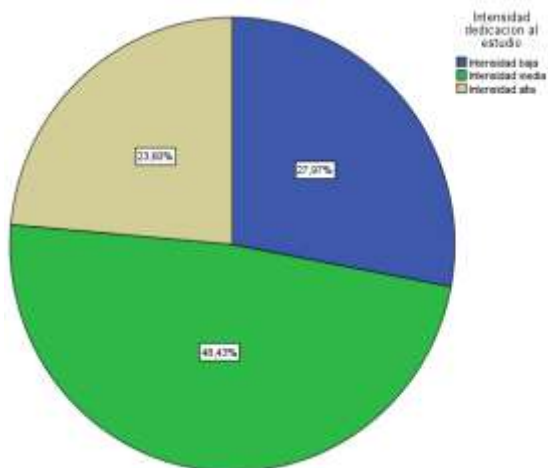
La dedicació a l'estudi també està relacionada amb la nota d'accés. Veiem en el següent gràfic com aquells que mostren una alta dedicació a l'estudi han obtingut de mitjana mig punt més en la nota que els ha permès entrar a la universitat respecte als de dedicació baixa.

Nota d'accés segons dedicació a l'estudi:

Seguint la divisió en tres grups proposada per Ariño (2010), veiem que la majoria dels estudiants tenen una dedicació mitjana (48'4%) mentre que la dedicació alta i baixa suposen un 28 i un 23'6%, respectivament. Per un 34% de baixa, un 44% de mitjana i un 22 % d'alta al conjunt d'ECoviPEU.

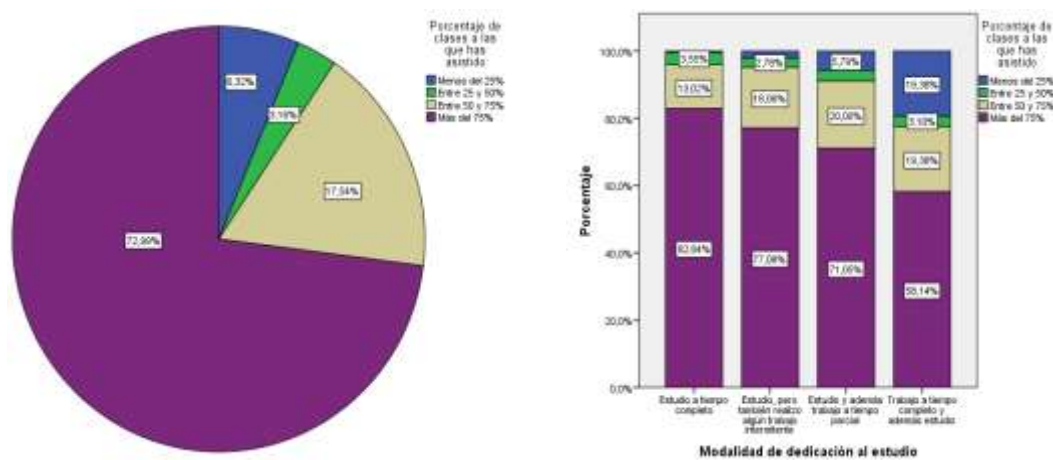
Intensitat de dedicació a l'estudi:

3.3 Assistència a classe

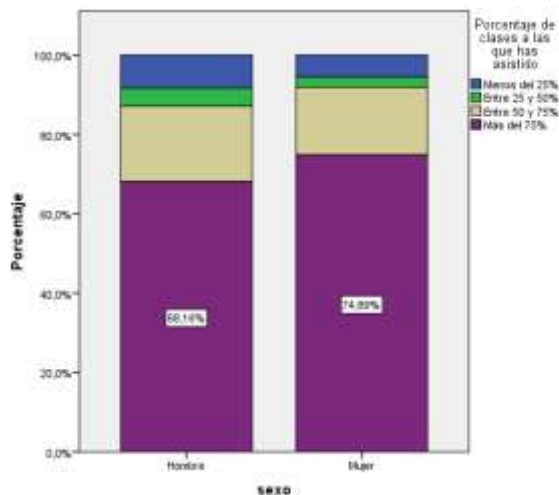
L'últim aspecte valorat sobre les formes d'estudi ha estat l'assistència a classe dels enquestats i els motius per no fer-ho. L'absentisme se situa entorn del 27%, ja que el 73% dels enquestats diu assistir a més del 75% de les classes. Com ja apuntàvem, l'absentisme augmenta a mesura que augmenta la càrrega que suposa el treball a l'agenda setmanal, sent les dades de la UB molt semblants a les del conjunt de l'enquesta.

Percentatge d'assistència a classe total i per modalitat de dedicació:

Les dones presenten unes pràctiques més responsables amb les exigències acadèmiques que els homes, ja que els separen uns 7 punts percentuals en el grup dels que assisteixen a més del 75% de les classes.

Assistència a classe segons gènere:

Els principals motiu esgrimit per no assistir a classe té a veure amb altres ocupacions acadèmiques (39'1%), seguit per la forma d'impartir la classe del professor (35'6%), pel treball (34'5%) (únic motiu diferenciat respecte el conjunt d'ECoviPEU) i els problemes amb els horaris (22'2%).

Si repassem cadascun dels altres motius observem que un 17'5% declara que algun cop ha faltat degut a que els materials disponibles eren suficients, un 8'7% afirma que algun cop ha faltat perquè s'ha organitzat amb algun company per compartir apunts, un 17'3% ha faltat algun cop simplement per falta de ganes, un 4'3 s'ha quedat a la cafeteria en comptes d'anar a classe, un 19'2% ha faltat per preparar un examen o prova extrauniversitària, un 2'4% ha faltat en no considerar l'assignatura important o haver-se decebut amb ella (9'9%), mentre que un 15'4% ja havia cursat l'assignatura anteriorment i, finalment, un 9'1% afirma que amb allò disponible al campus era suficient.

4. Els estils de vida

Un cop analitzades les formes d'estar a la Universitat mitjançant el règim de dedicació i les pràctiques d'estudi, ens proposem detallar els estils de vida dels estudiants, és a dir, la seva realitat fora de la Universitat i el treball. En fixarem d'una banda, quines són les seves condicions de vida i, per l'altre, les seves activitats de participació cultural i social realitzades durant el temps lliure. Al considerar aspectes com l'allotjament i els recursos que disposen, s'obté informació que té una influència clara sobre les seves condicions d'estudi.

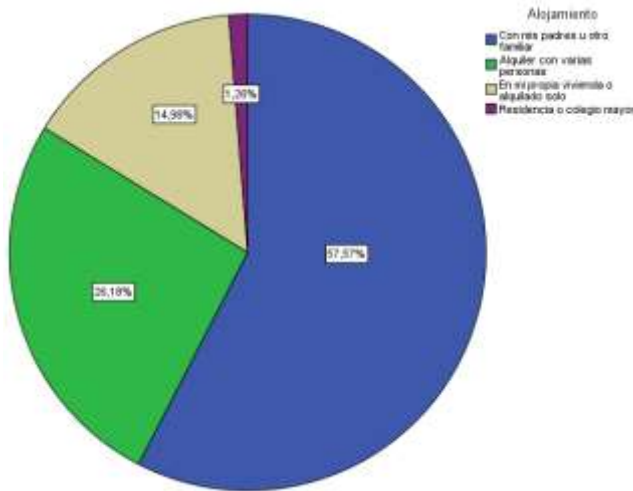
4.1 Allotjament i despeses

El conjunt de formes d'allotjament pot agrupar-se quatre tipus fonamentals: domicili i habitatges familiars, els que viuen sols en un habitatge, els habitatges llogats i compartits i les residències universitàries.

“El primer grup, el domicili o habitatges familiars, representa el 57'6% dels casos, en segon lloc, un 26'1% comparteixen habitatge, seguit dels que viuen sols (15%) i per últim els que viuen en residències d'estudiants (1'26%)”

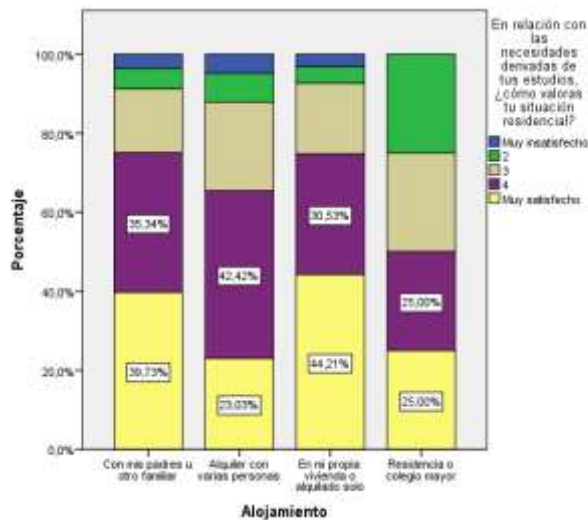
Cal destacar que els estudiants de la UB presenten una emancipació més tardana que la dels conjunts dels estudiants de l'Estat. Si tenim en compte que la submostra de la UB té un biaix a favor dels estudiants de més edat seria d'esperar que el percentatge dels que viuen a casa els pares fos menor, en canvi és 3'5 punts major que el del conjunt d'ECoviPEU.

Model d'allotjament dels estudiants:

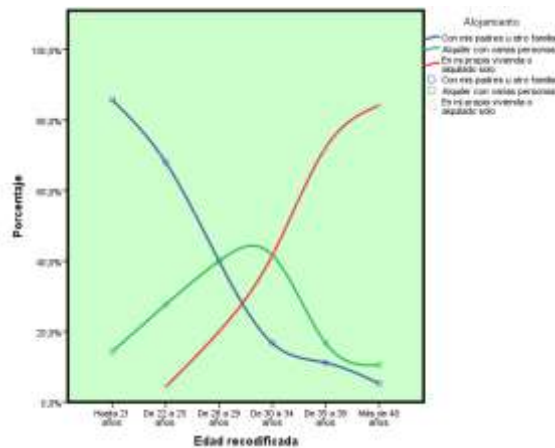
A l'hora de valorar les comoditats que té la situació residencial per a la seva condició d'estudiants universitaris, en general tenen un grau de satisfacció elevat. Els més satisfets són els que tenen el seu propi habitatge, quedant la majoritària, és a dir, el domicili familiar en quart lloc, tal com podem observar en el gràfic:

Satisfacció segons model d'allotjament:

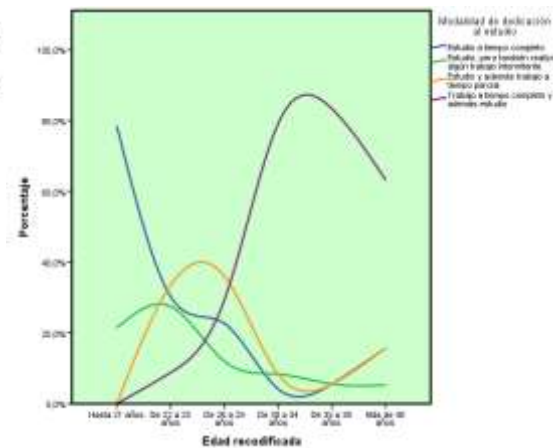

El tipus d'allotjament és una variable que ve determinada per l'edat dels estudiants i les seves condicions de finançament. És previsible, per tant, que evolucioni de forma paral·lela a la intensitat de la dedicació a l'estudi i a l'activitat remunerada dels estudiants. D'aquesta forma, en els gràfics es representa l'evolució d'aquestes variables en funció de l'edat dels estudiants i del règim de dedicació.

Allotjament segons edat:

Règim de dedicació segons edat:

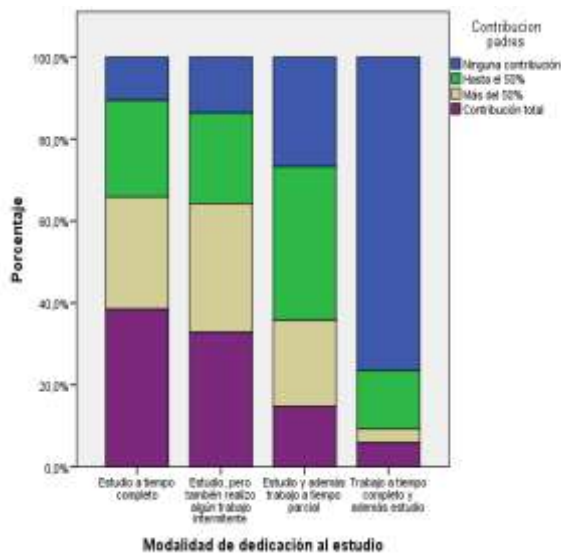

S'observa que entre 26 i 29 anys se situa el llindar d'edat a partir de la qual un percentatge inferior al 50% dels enquestats diu viure amb els seus pares i hi ha un percentatge major d'estudiants que porten un règim de treball a temps complet compaginat amb els estudis, superant el percentatge dels quals només estudien.

Abans dels 21 anys la majoria dels estudiants que entren a la Universitat viu amb els seus pares i no exerceix cap tipus d'activitat remunerada. La part dels estudiants que viu a la llar familiar disminueix progressivament a mesura que augmenta l'edat. Una tendència contrària es dona entre aquells que treballen, condició necessària per mantenir el seu propi habitatge.

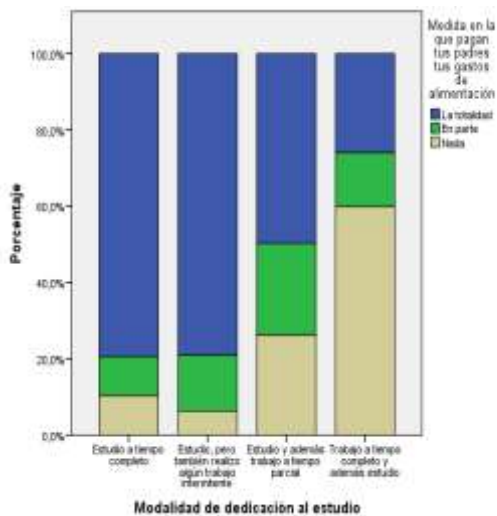
L'estudi mostra que de les diverses fonts de finançament els progenitors en són la principal, en segon lloc, el treball que realitzen és una font d'ingressos complementària per a gairebé la meitat dels enquestats. Com era d'esperar, els qui treballen a temps complet no reben ajuda econòmica de la seva família: així succeeix en prop del 80% dels casos. A l'altre extrem, els qui estudien a temps complet solen tenir més fonts de finançament (com a beques o treballs a l'estiu), ja que prop del 60% declara que els seus progenitors no efectuen una contribució total. D'altra banda, els treballs intermitents o a temps parcial redueixen la contribució que fan els pares notablement. També trobem una relació positiva entre els ingressos familiars i la contribució dels pares al sosteniment dels seus fills.

Contribució econòmica dels pares segons règim de dedicació:

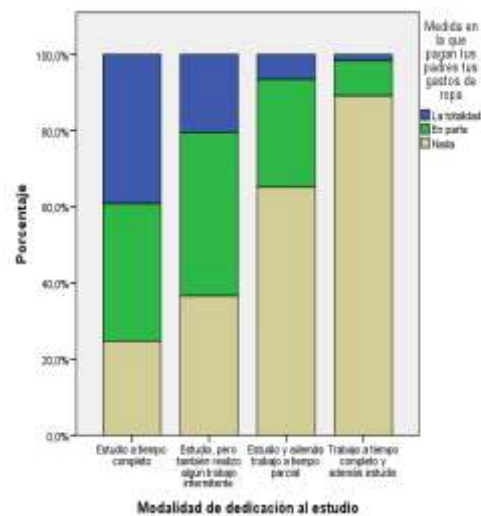

Quant a les despeses que tenen els estudiants, els dividim en dos grups: el que solen pagar les famílies i el que solen pagar ells mateixos. En el primer grup es troben principalment les despeses derivades del manteniment de l'allotjament i l'alimentació, seguits a certa distància per la matrícula universitària, les despeses de telèfon i el lloguer. En el segon grup estarien les despeses personals que poden considerar-se secundaris i fins a ostentoses, com la roba, el vehicle, les vacances i l'oci. Veiem en els següent dos gràfics com la alimentació és una despesa que a tots els grups de dedicació és assumida en major mesura que per exemple les despeses de roba.

Contribució dels pares a l'alimentació:

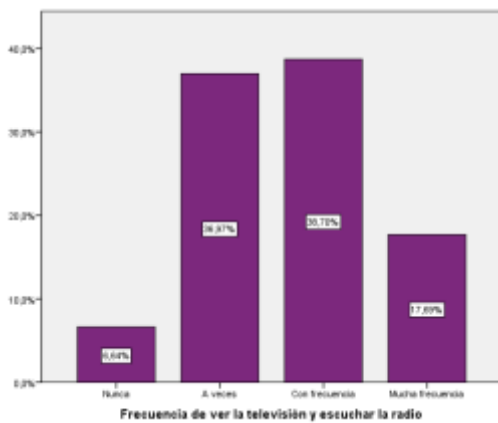
Contribució dels pares a la compra de roba:

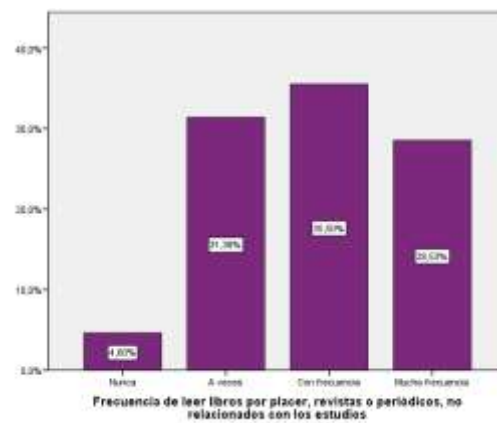
4.2 Activitats de participació cultural i social.

Pel que fa a les activitats de participació cultural i social, en general els estudiants universitaris no mostren dedicar massa temps del seu oci i temps lliure a elles. **Només la televisió i la lectura són activitats que realitzen més de la meitat d'estudiants amb freqüència o amb molta freqüència** sent les dades molt similars al conjunt d'ECoVIPEU malgrat els biaixos esmentats.

Frequència TV i ràdio:

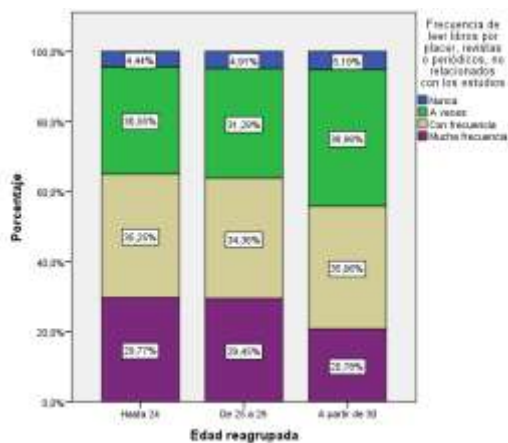

Frequència lectura:

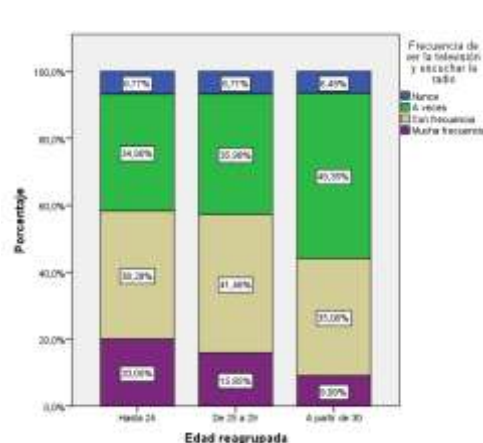

En general, a mesura que els estudiants són més grans disminueix la freqüència amb la qual participen o realitzen activitats culturals, amb algunes excepcions com és el cas de les visites a museus o exposicions. També disminueix la pràctica d'esport o la lectura i és curiós que el consum de ràdio i televisió augmenti amb l'edat, sent els majors de 30 anys els més consumidors.

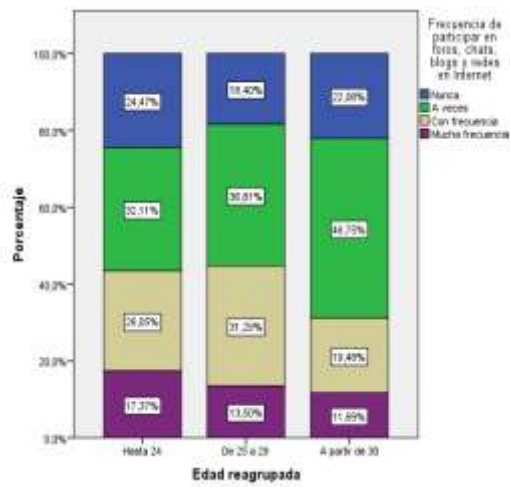
Frequència TV i ràdio per edat:

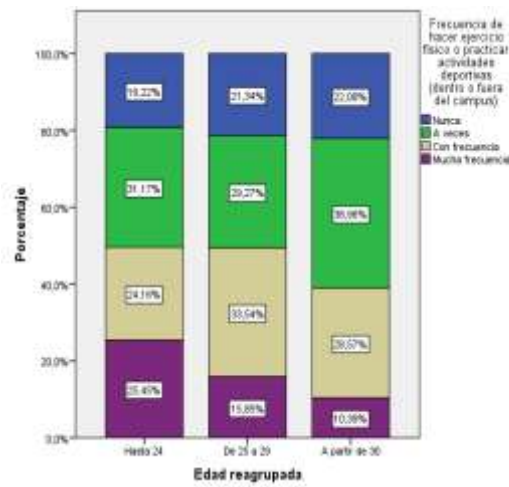
Frequència lectura per edat:

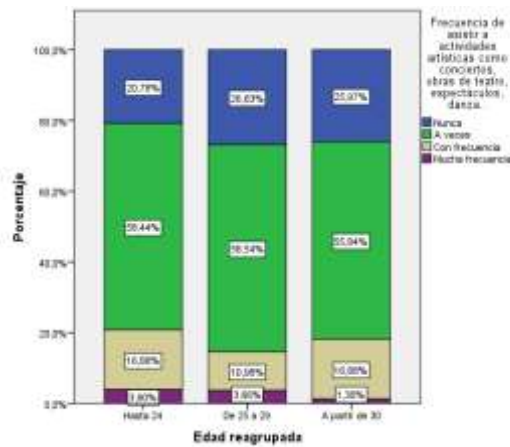
Freqüència Internet per edat:

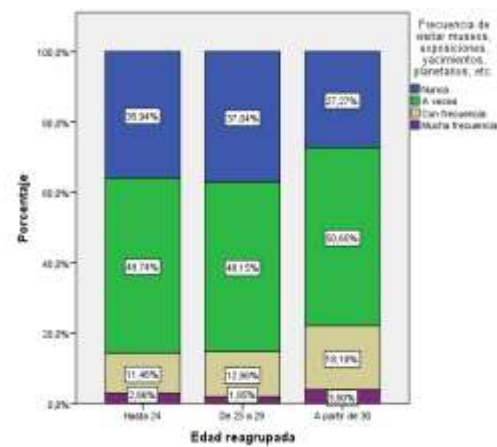
Freqüència exercici per edat:

Freqüència activitats artístiques per edat:

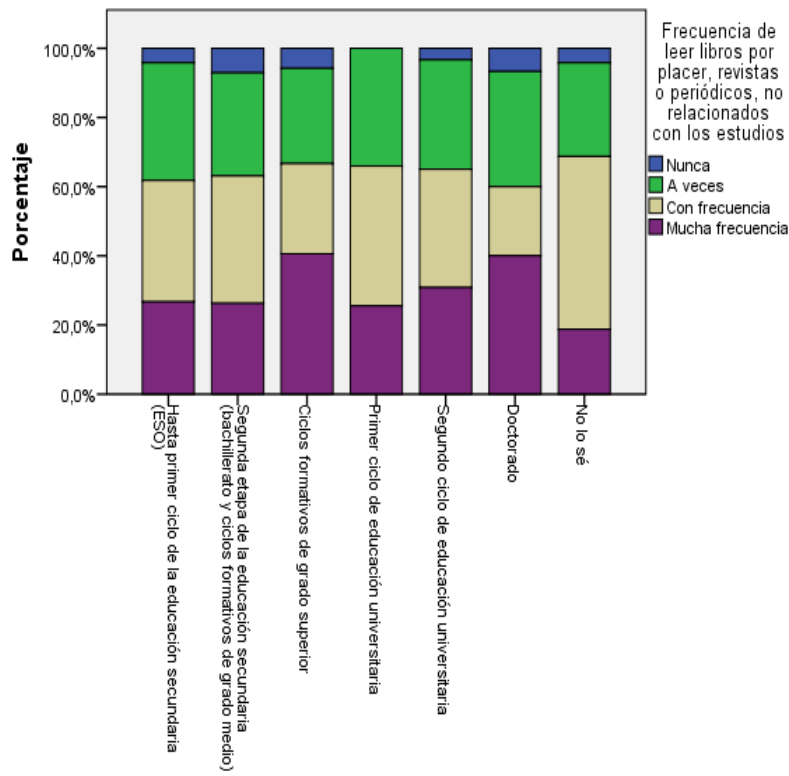
Freqüència museus per edat:

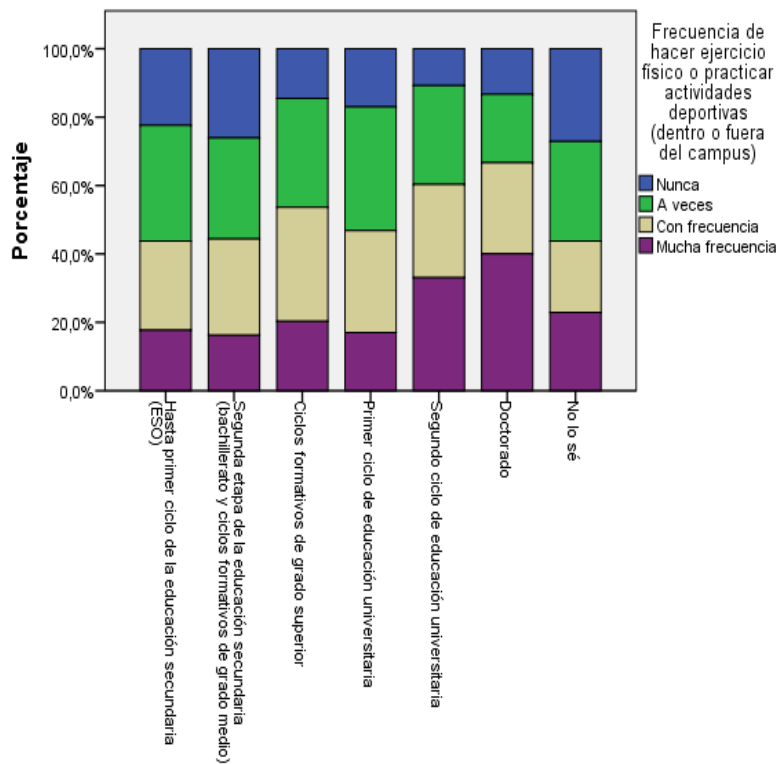
La influència de l'origen social en aquesta dimensió s'ha mesurat a partir del nivell d'estudis de les mares, que ha resultat ser la variable més significativa en la relació de l'augment del nivell d'estudis dels progenitors amb l'augment de la participació dels estudiants, tal com assenyalava Ariño (2010).

“Per a la majoria de les activitats es produeix una influència del capital educatiu de la mare sobre la freqüència amb la qual l'estudiant es dedica a elles: des de les activitats esportives (sorpren la relació forta en aquest cas), a la lectura, passant per les activitats artístiques i la visita a museus i exposicions, com podem veure als següents gràfics per cadascuna de les activitats”

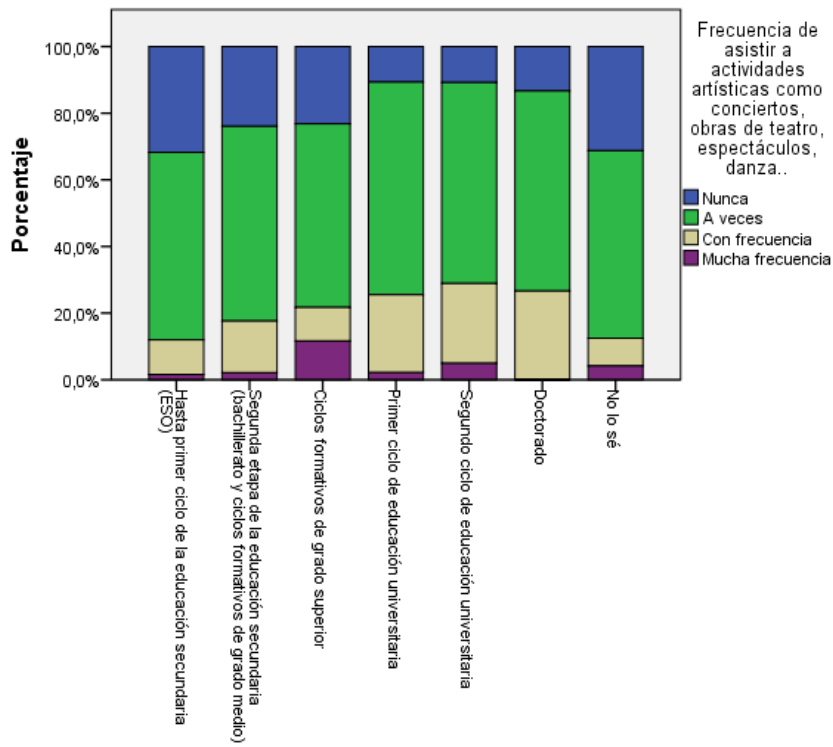
Freqüència lectura segons estudis de la mare:

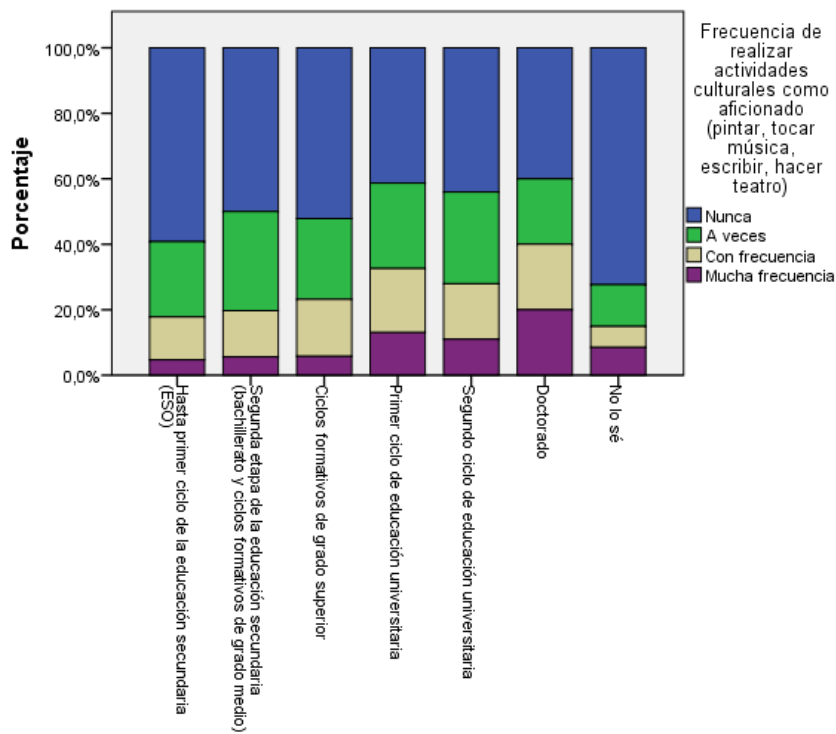
Freqüència exercici segons estudis de la mare:

Freqüència activitats artístiques segons estudis de la mare:

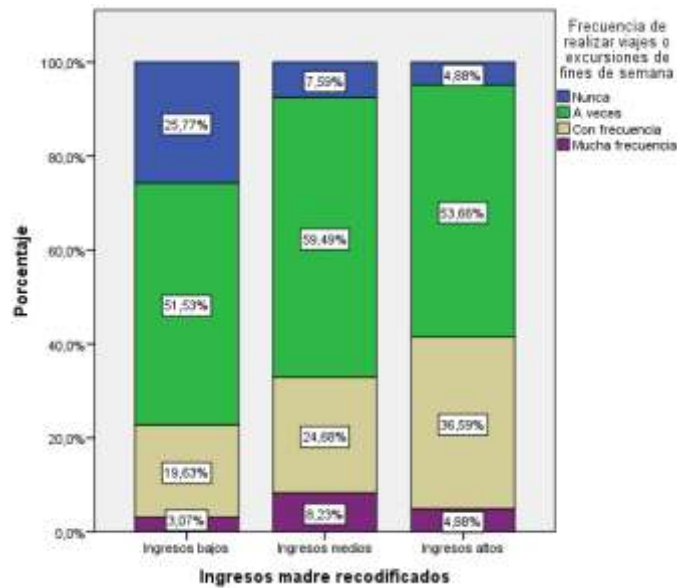

Freqüència activitats culturals segons estudis de la mare:

En el cas dels viatges i les excursions, la variable determinant és el nivell d'ingressos dels progenitors, en lloc del nivell educatiu. A més ingressos de les mares, més probabilitats tenen els fills de poder viatjar amb freqüència. D'aquesta manera una quarta part dels estudiants amb mares amb pocs ingressos no viatgen mai, mentre que aquest grup no arriba al 5% en el cas de les mares amb ingressos elevats.

Freqüència viatges segons ingressos de la mare:

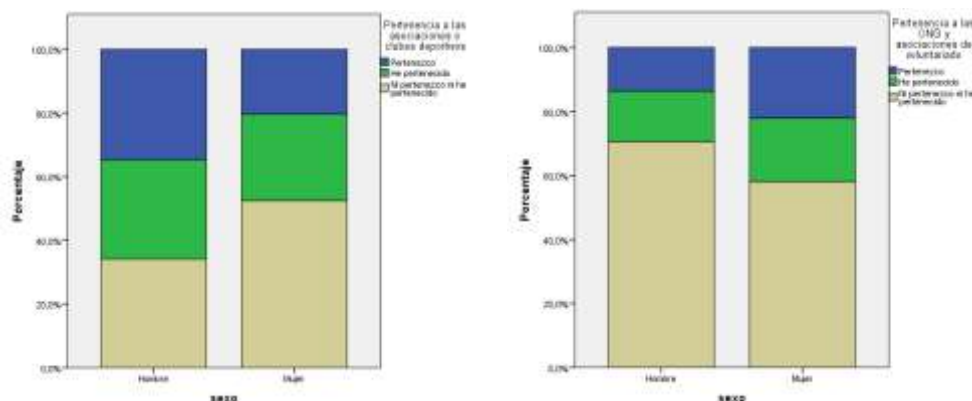

A tot això, se suma una pertinença feble dels estudiants universitaris a qualsevol tipus d'organització. La gran majoria mai ha format part ni pertany a cap de les organitzacions proposades en el qüestionari. Dins d'aquesta feble participació, la afiliació major es dona en els clubs esportius, les ONG, les associacions culturals i les organitzacions juvenils.

Les diferències més significatives entre homes i dones les trobem en la seva adhesió a clubs esportius, on ells estan sobrerrepresentats, i en la seva vinculació amb organitzacions de voluntariat, on són elles son qui estan sobrerrepresentades, un fenomen anàleg al que es dona al global de les universitats espanyoles.

Pertinença clubs esportius per gènere:

Pertinença clubs ONGs per gènere:

La pertinença a organitzacions augmenta conforme els estudiants són més grans. En alguns casos, com les ONG, de manera lineal. En uns altres, com els partits polítics, associacions de veïns o sindicats professionals, pràcticament només hi tenen presència els estudiants que superen la trentena. Una pauta diferent trobem en les organitzacions juvenils i les associacions culturals: entre els més joves es donen els percentatges més elevats de pertinença actual i, en conseqüència, entre els més grans, la pertinença passada. És obvi, per tant, que diferents tipus d'organitzacions segueixen pautes diferents en relació amb l'edat a causa de les diferents funcions que exerceixen en el cicle vital i educatiu.

Taula 8. Pertinença associacions i entitats:

		Recuento	% del N de columna
Pertenenca a las asociaciones culturales	Pertenezco	58	9,3%
	He pertenecido	109	17,5%

	Ni pertenezco ni he pertenecido	455	73,2%
Pertenencia a las organizaciones juveniles	Pertenezco	55	8,9%
	He pertenecido	118	19,0%
	Ni pertenezco ni he pertenecido	448	72,1%
Pertenencia a los partidos políticos	Pertenezco	24	3,9%
	He pertenecido	16	2,6%
	Ni pertenezco ni he pertenecido	583	93,6%
Pertenencia a las organizaciones y sindicatos de estudiantes	Pertenezco	17	2,7%
	He pertenecido	53	8,5%
	Ni pertenezco ni he pertenecido	554	88,8%
Pertenencia a los sindicatos profesionales	Pertenezco	23	3,7%
	He pertenecido	17	2,8%
	Ni pertenezco ni he pertenecido	578	93,5%
Pertenencia a las asociaciones o clubes deportivos	Pertenezco	152	24,4%
	He pertenecido	176	28,3%
	Ni pertenezco ni he pertenecido	294	47,3%
Pertenencia a las asociaciones o grupos religiosos	Pertenezco	25	4,0%
	He pertenecido	20	3,2%

	Ni pertenezco ni he pertenecido	577	92,8%
Pertenenencia a las asociaciones de vecinos	Pertenezco	11	1,8%
	He pertenecido	15	2,4%
	Ni pertenezco ni he pertenecido	591	95,8%
Pertenenencia a las ONG y asociaciones de voluntariado	Pertenezco	123	19,6%
	He pertenecido	117	18,7%
	Ni pertenezco ni he pertenecido	386	61,7%

Comparat amb la mostra total d'ECoviPEU, els estudiants de la UB presenten una pertinença encara menor que el conjunt de la dels estudiants de l'Estat a organitzacions i associacions excepte si ens fixem en les de caire esportiu. Destaca com a diferència més notable la participació a organitzacions religioses, fins a vuit punts percentuals superior al conjunt de la mostra que a la submostra per a la UB.

5. Valoració de l'experiència universitària

La valoració que fan els estudiants de la seva experiència universitària és globalment positiva, però no totes les activitats acadèmiques gaudeixen de la mateixa acceptació. En primer lloc, s'ha contemplat l'opinió que tenen respecte a les activitats acadèmiques i avaluatives realitzades al llarg de la seva trajectòria a la Universitat.

5.1 valoració de les activitats acadèmiques

Les activitats que obtenen una millor nota mitjana en la seva valoració de l'1 al 5 són per ordre: les estades internacionals (4'2), les pràctiques (4'2), el treball individual (4) i la resolució de casos reals. A la banda oposada hi trobem la publicació de continguts a webs (3), la participació a debats i forums (3'2) i el comentar amb el professorat els resultats personals de l'avaluació (3'3). És a dir, cal treballar el feedback amb el professorat i les tasques que tenen relació amb l'entorn virtual. Al seu torn, i a les puntuacions intermitges, hi trobem la majoria de pràctiques tradicionals.

D'altra banda, la pràctica que sens dubte les universitats tenen més interès a potenciar són les estades a l'estranger. Són valorades com a molt útils pels estudiants, però segueix sent un fenomen minoritari, donat el nombre de persones que gaudeixen d'aquest tipus d'experiències internacionals i està clarament determinat per les condicions socioeconòmiques, com ja mostrava Ariño (2010) a la memòria d'ECoVIPEU.

Taula 9. Valoració activitats acadèmiques:

	Media
He comentado con el profesorado los resultados personales de mi evaluación	3.28
He conversado sobre aspectos relacionados con los contenidos de la materia	3.72
He trabajado en equipo con los compañeros	3.69
He compartido información y materiales mediante la redes sociales, blogs, etc.	3.66

He participado en las clases magistrales	3.62
He leído textos académicos o técnicos	3.82
He preparado y realizado exposiciones orales	3.61
He efectuado presentaciones con soporte audiovisual, multimedia	3.68
He resuelto ejercicios	3.99
He realizado prácticas	4.20
He elaborado informes y resuelto casos reales	4.00
He utilizado programas multimedia	3.59
Hemos visto películas, programas o producciones audiovisuales	3.40
Hemos elaborado y publicado contenidos en la web	3.00
Hemos construido, diseñado o desarrollado algún objeto o producto	3.42
He utilizado el campus virtual como apoyo fundamental para mi aprendizaje	3.88
He realizado alguna estancia de estudios a nivel internacional	4.21
He mejorado mis habilidades comunicativas en inglés	3.62
He asistido a actividades externas	3.51
He realizado un examen	3.61
He tenido una evaluación continua	3.94
He realizado un trabajo individual	4.01
He realizado un trabajo en grupo	3.57
He preparado una exposición oral	3.65

He preparado una presentación con soporte audiovisual, multimedia	3.73
He participado en debates y foros	3.24
He realizado una actividad de autoevaluación	3.46
He elaborado un portafolio	3.37

5.2 Contribució de la Universitat al desenvolupament personal

En segon lloc, en aquest apartat es mesurava l'opinió dels estudiants sobre la contribució de la Universitat al seu desenvolupament personal.

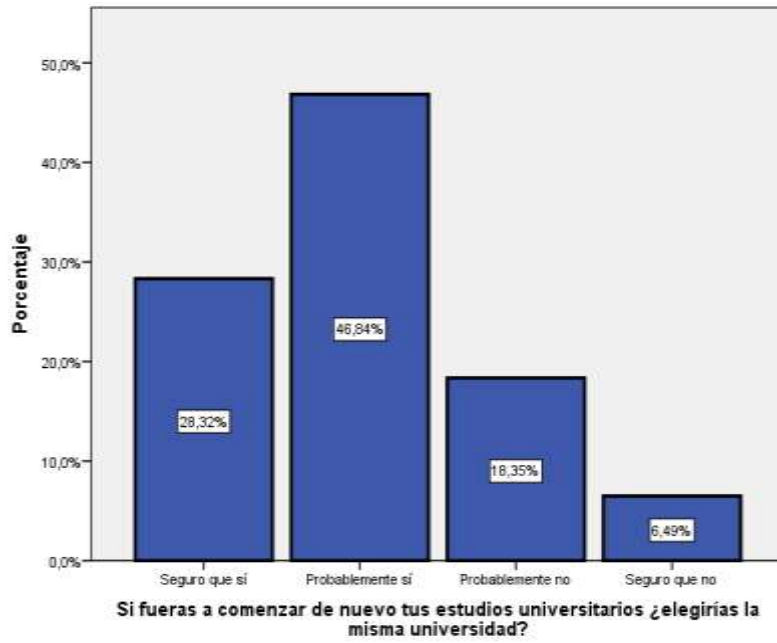
El que més destaquen és que s'afavoreix l'autonomia de l'estudiant, que ha de responsabilitzar-se de trobar els materials necessaris per superar les assignatures. Un 72'6% dels estudiants consideren que la universitat enfatitza molt o bastant en la importància de dedicar un temps considerable a l'estudi, preparar i realitzar treballs. I un 75'6% creu que la Universitat posa bastant o molt d'èmfasi en la utilització de mitjans informàtics per a tasques acadèmiques.

Aquesta forma de funcionar afavoreix l'aprenentatge per compte propi. Ara bé, en molts àmbits les valoracions són francament negatives. **Un 55'6% considera que la Universitat enfatitza poc o gens en el suport que els alumnes necessiten per obtenir l'èxit acadèmic i un 81'1% que ajuda poc o gens a afrontar-se a les responsabilitats no acadèmiques, o al creixement social i personal 73'2%, cosa que ens fa pensar en la manca d'acompanyament personalitzat.** Val a dir que, malgrat al conjunt estatal les valoracions també són negatives en aquests aspectes, a la UB ho són en major mesura, per exemple, el grup dels que creu que la Universitat fomenta poc o gens el contacte entre estudiants de diferents procedències econòmiques, socials i ètniques és d'un 60% a l'Estat i d'un 69'5% a la UB, cosa que apunta a les mancances de la Universitat com a agent de cohesió social.

No obstant això, i en termes globals, la valoració que fan els estudiants de la seva experiència universitària és positiva. Estan satisfets amb l'aprenentatge obtingut i amb la Universitat en la qual han estudiat, per això una majoria afirma que repetiria en la

mateixa institució. Especialment, són els estudiants que es dediquen més intensament a l'estudi els qui més valoren aquests aspectes de la seva experiència universitària.

Elecció si es tries universitat de nou:

III. Conclusions.

En el present informe hem pretès desenvolupar un perfil acadèmic i social dels estudiants de la Universitat de Barcelona a partir de les dades que ens brinda el projecte ECoViPEU (Encuesta de Condiciones de Vida y Participación de los Estudiantes Universitarios). Es tracta d'una tasca essencial per tal de generar informació sistemàtica sobre les condicions de vida i participació dels estudiants universitaris per tal de conèixer el seu perfil, condicions acadèmiques i socials, les seves vinculacions amb l'estudi i diversos aspectes relacionats amb la participació en la vida universitària. Amb el buidat realitzat també es reforça la tasca de divulgació i creació de coneixement de l'Observatori de l'Estudiant, per tal que les administracions i la Universitat de Barcelona puguin desenvolupar les seves polítiques a partir de resultats empírics.

No obstant aquests objectius inicials, cal posar de manifest que l'informe ha topat amb limitacions formals des d'un inici, unes limitacions que també ens poden servir per perfeccionar els instruments emprats per estudiar la realitat de la població universitària en un futur. Fem referència al fet que la submostra emprada per a la UB presenta una distorsió que la fa no ser representativa del conjunt de població universitària degut a una distribució esbiaixada dels grups d'estudiants per edats¹ i gènere². Malgrat tot, l'anàlisi descriptiva realitzada i la seva comparació amb els resultats obtinguts pel conjunt de la població universitària de l'estat ens ha permès extreure algunes conclusions i detectar característiques generals dels estudiants de la UB que a continuació podem enumerar i resumir en els cinc blocs en què s'estructura l'informe.

En primer lloc, dins de l'apartat sobre dades sociodemogràfiques, ens sembla interessant destacar la peculiaritat de dos grups d'estudiants que presenten un perfil propi, per una banda hi ha els estudiants de transició endarrerida, cosa que implica que han transcorregut més de dos anys des que van obtenir la nota d'accés, per altra banda hi ha el grup d'estudiants que participa a la universitat com a activitat secundària, ja que alhora que estudia realitza treball a temps complet. Es tracta dels dos grups que fan augmentar la presència d'estudiants de més edat i provinents de perfils professionals i vitals heterogenis, també dels grups on les vies d'accés tradicionals hi tenen menys presència. Per aquest motiu creiem que és un segment de la població que ha de ser objecte de futurs estudis més detallats que ens permetin copsar plenament la seva realitat i necessitats.

¹ Mentre que la categoria de fins a 21 anys és la més freqüent en la població del conjunt de les universitats de l'Estat a la submostra de l'enquesta per a la UB apareix una gran concentració (70,2%) a la franja d'entre 22 i 25 anys.

² A l'enquesta corresponent a la UB les dones hi tenen una preponderància clara (71,2%), cosa que suposa un biaix respecte ECoViPEU (61,3%) i la presència real a les universitats espanyoles (53'6%).

Altres dades interessants dins d'aquest bloc són la situació familiar dels estudiants, molt majoritàriament solteria (66'9%) i la manca de fills (95'1%), que pot mostrar una menor taxa de natalitat entre els estudiants de la UB respecte el conjunt espanyol. És a partir dels quaranta anys quan el grup majoritari passa a ser el dels casats, un punt d'inflexió també més avançat que el del conjunt de l'Estat.

Per últim, dins d'aquest primer bloc, destacar que més d'un terç del entrevistats provenen d'un entorn familiar amb baix nivell formatiu, per tant podem concloure que a l'educació universitària existeix mobilitat social ja que un 68'6% dels estudiants de la UB haurà superat el nivell formatiu de les seves mares en acabar la universitat, i un 64'7% el dels seus pares. Però que aquesta és limitada i es reproduïxen desigualtats estructurals, és a dir, els fills tenen més opcions d'anar a la Universitat com major sigui el nivell educatiu dels pares, reproduïnt així una estructura social desigual.

Del segon bloc, l'accés a la Universitat, cal destacar que la ruta tradicional d'accés segueix sent la majoritària, ja que l'accés via PAU representa un 69,9% dels estudiants de la UB, i que la modalitat de transició directa és majoritària, ja que un 53'6% van entrar a la universitat immediatament després d'obtenir la nota d'accés, destacant alhora les dades que confirmen que a major el capital educatiu de la família, major el nombre d'alumnes que accedeixen per la via tradicional. No obstant això, és interessant analitzar com les vies d'accés es tornen més heterogènies a mesura que augmenta l'edat dels estudiants, aquest fenomen es veu clarament entre el col·lectiu de majors de trenta anys així com entre aquells que treballen a jornada completa.

Del tercer bloc d'hàbits i pràctiques, destaquen els efectes que té el treball sobre la l'estudi. Hem vist com més dedicació a la feina comporta més necessitat d'organitzar-se el temps i més dificultats per compaginar les tasques universitàries. No obstant això, els estudiants que treballen també ho consideren un enriquiment vital i una garantia d'independència, i d'entre les raons per treballar la que obté una mitjana més elevada és la possibilitat de pagar coses personals com ara l'oci o els viatges ja que es tracta d'un motiu distribuït entre totes les modalitats de dedicació.

Dues altres dades interessants són, per una banda, que les dones de la UB dediquen més hores a l'assistència a classe, més estona a l'estudi i més estona al treball, tal com passa al conjunt estatal, i per altra banda, que aquells que treballen sacrifiquen sobretot l'assistència a classe més que no pas l'estudi i que a mesura que augmenten les hores de treball augmenta la dedicació total al conjunt d'activitats.

Del quart bloc sobre estils de vida podem destacar que abans dels 21 anys la majoria dels estudiants que entren a la Universitat viuen amb els seus pares i no exerceixen cap tipus d'activitat remunerada, un grup que disminueix progressivament a mesura que augmenta l'edat.

En un altre ordre de coses, és molt destacable que per a la majoria de les activitats es produeix una influència del capital educatiu de la mare sobre la freqüència amb la qual l'estudiant es dedica a elles: des de les activitats esportives (sorpren la relació forta en

aquest cas), a la lectura, passant per les activitats artístiques i la visita a museus i exposicions, com podem veure als següents gràfics per cadascuna de les activitats. Les diferències més significatives entre homes i dones les trobem en la seva adhesió a clubs esportius, on ells estan sobrerrepresentats, i en la seva vinculació amb organitzacions de voluntariat, on són elles son qui estan sobrerrepresentades, un fenomen anàleg al que es dona al global de les universitats espanyoles. Per altra banda, la pertinença a organitzacions augmenta conforme els estudiants són més grans. En alguns casos, com les ONG, de manera lineal. En uns altres, com els partits polítics, associacions de veïns o sindicats professionals, pràcticament només hi tenen presència els estudiants que superen la trentena.

En últim lloc, del bloc de valoració de l'experiència universitària, cal destacar que les activitats que obtenen una millor nota mitjana en la seva valoració de l'1 al 5 són per ordre: les estades internacionals (4'2), les pràctiques (4'2), el treball individual (4) i la resolució de casos reals. En general els estudiants destaquen que a la Universitat s'afavoreix l'autonomia, no obstant això, un 55'6% considera que s'emfatitza poc o gens en el suport que els alumnes necessiten per obtenir l'èxit acadèmic i un 81'1% que ajuda poc o gens a afrontar-se a les responsabilitats no acadèmiques, o al creixement social i personal 73'2%, cosa que ens fa pensar en la manca d'acompanyament personalitzat.

Aquest últim apartat mostra amb claredat la transcendència d'un estudi com el realitzat per a millorar aquells aspectes que presenten més deficiències dins el funcionament de la Universitat, invertint en solucionar mancances i fer de l'estada universitària una experiència més enriquidora. Generar informació sistemàtica i objectiva sobre les condicions de vida dels estudiants universitaris i les seves diverses formes de vinculació amb l'estudi esdevé així l'eina essencial per a la millora, des d'una òptica acadèmica, social, participativa i vital, alhora que és una tasca necessària per homologar les nostres universitats dins del creixent procés d'internacionalització de l'educació superior i per desenvolupar polítiques d'equitat participativa, en una Europa que requerirà la cooperació de millors recursos humans per fer front les reptes socioeconòmics del futur pròxim.

IV. Bibliografia.

- Ariño, A., & Sintés, E. (2016). *Vía Universitaria: Ser estudiante en la universidad de hoy*. Fundación Jaume Bofill y Xarxa Vives.
- Ariño, A. (2014). La dimensión social de la educación superior. *Revista de La Asociación de Sociología de La Educación*, 7(1), 17–41.
- Ariño, A., & Llopis, L. (2011). *¿Universidad sin clases?: condiciones de vida de los estudiantes universitarios en España (Eurostudent IV)*. Madrid: Ministerio de Educación Secretaría General Técnica.

- Ariño, A; Soler, I; Llopis, R (2010). *Proyecto ECoViPEU. Encuesta de Condiciones de Vida y Participación de los Estudiantes Universitarios*. Convocatoria Estudios y Análisis 2010 --- Ministerio de Educación Orden EDU/1372/2010/20 de mayo.
- Eurostat-Eurostudent (2009) *The Bologna Process in Higher Education in Europe. Key indicators on the social dimension and mobility* en www.eurostudent.eu
- Eurostudent Final Report (2008). *Social and Economic Conditions of Student Life in Europe. Eurostudent III 2005-2008*, en www.eurostudent.eu
- Eurostudent- National Profile (2008) National Profile of Spain en www.eurostudent.eu
- Ministerio de Educación (2010) *Real Decreto por el que se aprueba el Estatuto del Estudiante Universitario, 21 de abril 2010*. Secretaría General de Universidades. Documento accesible en: <http://www.educacion.es/boloniaeees/estatuto-eu.html>
- Soler, I. (2013). *Los estudiantes universitarios. Perfiles y modalidades de vinculación con el estudio en la universidad Española*. Universidad de Valencia. Retrieved from [http://roderic.uv.es/bitstream/handle/10550/30171/TESIS INES SOLER.pdf?sequence=1](http://roderic.uv.es/bitstream/handle/10550/30171/TESIS_INES_SOLER.pdf?sequence=1)